

ilâhiyât

İhsan Tamgüney'in (Sultan Baba)
Hayatı, Kişiliği ve Tasavvuf Anlayışı
Vahit Göktaş

ISBN 978-605-4696-05-5

1. Baskı: Aralık 2013
Sertifika No: 13858

Mizanpaj: Tavoos
Sayfa Düzeni: Tavoos
Kapak: TN İletişim
Baskı: Ankamat Mat.

ilâhiyât

Cinnah Cd. Kırkpınar Sk. 5/4 Çankaya / Ankara
Tel: (0312) 439 01 69 Faks: (0312) 439 01 68
ilâhiyâtyayin@gmail.com

İHSAN TAMGÜNEY'İN
(SULTAN BABA)
HAYATI, KİŞİLİĞİ VE
TASAVVUF ANLAYIŞI

VAHİT GÖKTAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	11
-------------	----

GİRİŞ	15
-------------	----

BİRİNCİ BÖLÜM

HAYATI VE KİŞİLİĞİ	21
1. İsmi ve Lakabı.....	21
2. Doğum Yeri ve Tarihi	22
3. Ailesi.....	22
4. Askerliği.....	22
5. Talebelik Hayatı.....	23
6. Evliliği	24
7. İstanbul Zeytinburnu'na Yerleşmesi	24
8. Sosyal ve Kültürel Faaliyetleri	24
a) Sohnete Verdiği Önem	25
b) Kitaplar ve Kütüphanesi	25
9. Bazı Kerametleri.....	26
10. Ticaretle Uğraşması.....	32
11. Vefatı	32
12. Cenazesi.....	33

İKİNCİ BÖLÜM

TASAVVUFİ YÖNÜ	35
2.1. Tasavvuf ve Tarikatı	35
Tekkenin Fonksiyonu	38
2.2. Tasavvufu Alakasının Başlaması.....	39
2.3. Mürşid Olarak İhsan Efendi	41
2.4. Şeyhi (Şerafettin Zeynel Abidin Dağıstani).....	42
2.5. Tarikat Silsilesi.....	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BAZI ÖNEMLİ GÖRÜŞLERİ.....	47
A. SOSYAL HAYATLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	47
1. Çocuk Terbiyesi	49
2. Hayvanlara Karşı Şefkat	50
3. Mektuplaşması	50
4. Misafirleri Ağırlaması	51
5. Yakın Çevresine (Sevdiklerine/Ailesine) Karşı Davranışları	51
6. Kadınlara Karşı Davranışları	52
7. Fakirlere Bakışı, Kusurları Örtmesi	53
8. Temizliğe Karşı Hassasiyeti	53
9. Hastalara Karşı Davranışları.....	54
10. Tedbir ve İhtiyata Verdiği Önem.....	55
11. Zenginlerle Münasebetleri	56
12. Kalp Kırmamak.....	57
B. DİNÎ HAYATI	58
1. Sünnete Bağlılığı	58
2. Kur'an Okuması ve Dinlemesi.....	59
3. Abdest ve Namazda İlgî Çeken Davranışları	60
4. Kabir Ziyareti.....	60
5. Sadaka Dağıtması	60
6. Mübarek Geceler ve Dinî Bayramlara Gösterdiği Önem	61
7. Rızık Konusundaki Görüşleri	61

8. Oruç Adabı.....	62
9. Hac ve Umre Ziyaretleri	62
10. İslam Büyükleriyle Münasebetleri.....	63
Zikir Adabı	68
12. Cihad	69
13. Dua	72
14. Ümmet Bilinci.....	73
15. Dünya.....	73
16. Uzlet	74
C. İKTİSADİ GÖRÜŞLERİ	74
D. SİYASİ GÖRÜŞLERİ	75
1. Siyasilerle Münasebetleri.....	75
2. Siyasi Gelişmelere Tavrı ve Tavsiyeleri	76
3. Yahudiler ve Masonlar Hakkındaki Görüşleri	78
4. Vahdet Fikri.....	78
E. ADAP	80
F. ÖZEL AİLEVİ HAYATI	80
1. Evdeki Yaşantısı	80
2. Hanımına Karşı Davranışı.....	81
3. Çocuklara Karşı Davranışı	81
Hakkında Yazılan Şiirlerden Birkaçı	82
SONUÇ.....	85
KAYNAKÇA	87

*Dert, ile, kula Allah'tan hediye
Ümmet olmak kolay mı böyle büyük Nebi'ye*

İhsan TAMGÜNEY

ÖNSÖZ

Allah’a hamd, Resulüne salat ve selam olsun!

Tasavvuf genel manada “Kur’an ahlakıyla ahlaklanmak” olup, gönüllere taht kurmanın, kâinata mensup olup Allah Teâlâ’da yok olmanın yoludur.

Bu kısa tariftten sonra önemli diğer bir husus da bu yolun taşları olan, kainatı kuşatan gönüllerdir. Bu gönüller Allah dostlarıdır. Allah dostları, dengenin mimarlarıdır. Kâinattaki her olgunun, her mefhumun, her zerrenin hakkını vererek yaşayan, hayatın merkezini oluşturan insanlardır. Allah dostları, yeryüzüne bakıldığında Allah’ı hatırlatan, gönüllerde huzur ve neşe uyandıran, Allah’ın, dinin ikame edicileridir. Yine Allah dostları, irfan mektebinin müderrisleridir. Allah dostları, ruhu perişan eden sosyal atmosferlerde ortaya çıkan peygamber vârisleridir.

Elinizdeki kitapta ele aldığımız İhsan Efendi, İstanbul Zeytinburnu’nda uzun yıllar irşad görevini devam ettirmiş

bir büyük Allah dostudur. Kendilerini, –imam hatip lisesi- ni okuduğum yıllarda– zaman zaman Cuma namazı sonrası lisenin uygulama camiinde görürdüm. Namaz sonrası kalabalığın içerisinde onu fark etmemek mümkün değildi. İhsan Efendi'nin vefatı sonrası taziye gelen muhiblerinin sayısının çokluğu dikkatimi çektiğinden fakültede Prof. Dr. Ethem Cebecioğlu hocamızın danışmanlığında bitirme tezi olarak İhsan Efendi'nin hayatını konu edinen bir çalışma yapmaya karar verdik. İhsan Efendi'nin çocuklarıyla ve hassaten kendisinden sonra görevi devam ettiren oğlu Hüseyin Efendi ile mülakatlar çalışmamıza zenginlik kattı. Bunun yanında muhtelif gazete ve dergilerde hakkında çıkan yazılardan istifade cihetine gittik. Yıllar sonra Ürdün'de tanıştığımız Amerikalı mühtedi ve Şazeli tarikatı şeyhi Nuh Hamim Keller kendisinin hidayetine vesile olan ve etkilediği 5 insandan birinin de Sultan Baba lakaplı İhsan Tamgüney olduğunu söyleyince fakülte bitirme tezi olarak hazırladığım bu eseri kendisine takdim ettim. Keller bundan dolayı memnuniyetini ifade etti. Bu vesileyle bu mütevazı çalışmayı yıllar sonra yayımlamaya karar verdik.

Bu çalışmada ümmetin acısını her zaman yüreğinde hissetmiş olan İhsan Tamgüney Efendi'nin hayatı, kişiliği ve tasavvuf anlayışını ortaya koymaya çalıştık. Çalışma bir giriş, üç bölüm ve bir sonuçtan oluşmuştur. Giriş bölümünde tasavvuf hakkında genel bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde İhsan Efendi'nin hayatı; ikinci bölümde İhsan Efendi'nin tasavvufa dair görüşleri; üçüncü bölümde ise “diğer görüşleri” başlığı altında İhsan Efendi'nin dinî, siyasi, iktisadi görüşleri ele alınmıştır.

Çalışma hayatım boyunca maddi ve manevi yardımını esirgemeyen, hocalığın ötesinde bana babalık yapan

muhterem hocam Prof. Dr. Ethem Cebecioğlu'na ve bilgilerini cömertçe paylaşan muhterem Hüseyin Tamgüney Beyefendi'ye en kalbi şükranlarımı sunarım.

Ve minallâhi't-tevfîk

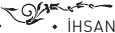
Vahit GÖKTAŞ

GİRİŞ

Tasavvuf yolu, insanlık tarihinin çeşitli devirlerinde, isimsiz olarak veya muhtelif isimler altında daima mevcut olmuş, hiçbir devirde yolcusuz ve ıssız kalmamıştır.

Tasavvuf, Allah ve Resulü'nün (sas.) öğrettiği edep üzere kurulmuş manevi bir ahlak eğitim sistemidir. Kulun ihsan vasfını kazanmasının yollarını gösteren bir ilimdir. Bâtını bir fıkıhtır. Hayatı, Peygamber Efendimiz gibi yaşamaya çalışmaktır. Bu sistemin hedefi, takva ve edeple Allah Teâlâ'nın rızasını kazanmış olgun insan yetiştirmektir.

İslam dünyasında ortaya çıkan mistik, deruni hayata, ruhani fikir ve hareketlere tasavvuf adı verilmektedir. Tasavvuf, Kur'an ve hadislerde yer alan, insanın mistik yönüne ve gönül terbiyesine işaret eden, maddenin ve dünyanın geçiciliğini işleyen, kalbi davranışları esas alan kaidelerin değişik yorumlarından ibaret bir ahlak ve tefekkür sistemidir.

Tasavvuf, İslam dininin özü ve ruhudur. İnsanı gerçek bir kul ve tam anlamıyla bir insan yapmaya müteveccihdir.

Tasavvuf, Hakk'ın hoşnutluğunu kazanmak ve ebedî saadete ermek için nefsi tezkiye, ahlakî tasfiye, iç ve dışı tenvir, suret ve sireti tezkiye hâllerinden bahseden bir ilimdir. Tasavvufun mevzuu, tahalluk (ahlaklanma) ve tahakkuktur.

Tasavvuf, imanın, İslam'ın ve ihsanın zevken bilinmesidir.

Tasavvuf ıstılahlarının hemen hepsi tasavvufun mevzuunu teşkil eder. Bunlar, nefsin ve kalbini bilmek, nefsin ve kalbini temizlemek, mukâşefe, makamlar, kurb, vusul, fenâ, bekâ, sekr, sahv, kabz, bast, ilham gibi hâllerdir.

Tasavvuf, dünyanın süsünden yüz çevirmek, insanların meylettiği geçici lezzetlerden korunmak, halk ile beraber, Hakk'a yönelmektir.

Tasavvufun gayesi Hakk'ın rızasını kazanmak için nefisleri temizlemekten, güzel ahlak sahibi olmaya çalışmaktan, kısaca Allah ve Resulü'nün ahlakıyla ahlaklanmaktan ibarettir. Tasavvufun zuhurundan maksat ahlakî güzelleştirmek, nefsi terbiye etmek yani nefsi dine ram, dini, nefis için vicdan kılmak, nefsi dinin hükmü altına sokmak, salih ameller ve güzel ahlak ile süslemektir.

Tasavvufun ulaşmak istediği gaye, ahlakın kemal mertebesine varmak için her hususta Peygamber Efendimiz'in gittiği ve gösterdiği yoldan yürüyüp iç ve dış olgunluğu itibarıyla insanlığın kemaline en güzel örnek olan Fahr-i Kâinat'ın hakiki vârisi olmaktır.

Tasavvuf bir hâl ilmidir. Bu yüzden tek bir tanım yapmak oldukça zordur. Bu çok tarıflılık ilk bakışta olumsuz

görünse de konunun çeşitli noktalarına ışık tutması açısından faydalı bir faaliyet olarak değerlendirilmelidir. .

Tasavvuf; kelime olarak yün giymek anlamına gelir.

Terim olarak ise tasavvuf mutasavvıflar tarafından şöyle tanımlanmıştır:

Ma'rûf-ı Kerhî (200/815): "Hakikatleri elde etmek, halkın elinde bulunan dünyalıkla ilgilenmemek, onlara ümit beslememektir."

Gazâlî (505/1111): "Gönlü masivadan çekip alarak Hakk'a çevirmektir."

İmam Rabbânî (1034/1625): "Şeriatın üç yönü vardır: İlim, amel ve ihlas. Tasavvuf, üçüncü maddenin gerçekleşmesine yardım eden bir yaşama ve düşünme tarzıdır."

Cüneyd Bağdâdî (297/909): "Sulhu olmayan bir savaştır. Dağınık olmayan bir zihinle Allah'ı zikretmek, semâ ile vecde gelmek, sünnete uygun bir şekilde amel etmek, mad-di şeylerden ilgiyi keserek Allah ile beraber olmaktır."

Ebû Muhammed Cerîrî: "Tasavvuf her nevi güzel huyla bezenmek, bütün kötü huylardan arınmaktır."

Ebû Hafs Haddâd: "Tasavvuf edepten ibarettir."

Tasavvuf, sekiz ulu nebinin sekiz güzel haslet ve âdetine dayandırılmaktadır ki bunlar:

1. Hz. İbrahim'in (as.) kerem ve sahaveti.
2. Hz. İshak'ın (as.) kaza ve kadere rızası.
3. Hz. Eyüp'ün (as.) sabrı.
4. Hz. Zekeriya'nın (as.) münacatı.
5. Hz. Yahya'nın (as.) garipliği.
6. Hz. Musa'nın (as.) suf hırka giyişi.
7. Hz. İsa'nın (as.) tecerrüdü.

8. Hz. Muhammed'in (sas.) fakrıdır.

Her tasavvuf yolcusu makamlara ulaşabilmek için bu hasletlerle hasletlenmek zorundadır.

İnsan iki hakikatten müteşekkildir: Ceset ve ruh. Ruh için Kur'an-ı Kerim'de, "Rabbin meleklerle, ben balçıktan, işlenebilen kara topraktan bir insan yaratacağım. Onu yapıp ruhumdan üflediğimde, ona secdeye kapanın, demişti (17/İsrâ, 85)." buyrulmuştur. Ceset için ise, "Allah'ın katında İsa'nın durumu, kendisini topraktan yaratıpsonra (ol) demesiyle olmuş olan Âdem'in durumu gibidir (3/Âl-i İmrân, 59)." buyrulmuştur. Yani ruhun cisim üzerine galibiyetini temin için alınan tedbirler tasavvufun gayesini teşkil etmektedir.

İbadetler imanımızın kemale ermesini temin eden vasıtalarlardır. İnsanların yaratılış sebebi, Rablerini tanımak ve O'na ibadet etmektir. İbadet, müptedi için bir sabır işidir. Ancak ubudiyet makamına erişmiş kimseler, bunu bir zarrut olarak benimserler. İnsanların mezmum sıfatlardan kurtulup güzel ahlak sahibi olmaları kalp temizliğine bağlıdır. Allah Teâlâ bu hususta şöyle buyurur: "O gün, ne mal ne evlat fayda verir. Ancak Allah'a temiz bir kalple gelenler kurtulurlar." (26/Şuarâ, 89).

Tasavvufi esasların hemen hepsi (sohbet, zikir, halvet ve diğerleri) tasavvuf erbabının kitap ve sünnetten iktibas ettiği hükümleri içine alır. Bu esaslar şekil ve yer bakımından bedeni, ruh ve cevher cihetiyle de kalbidirler.

Tasavvufta önemli olan, kalbin çeşitli hastalıklardan temizlenerek şifa bulmasını temin etmek, onu güzel sıfatlarla süslemektir. Allah'a ulaşmanın yolları tevbe, muhasebe, havf, reca gibi kalbi makamlar ve sıdk, ihlas, sabır gibi güzel hasletlerdir. Salik bu vasıflarıyla Hakk'a yaklaşır, mari-

fet ehlinden olur ve bu suretle en yüce manevi derecelere ulaşır. Allah’a ulaşan yollarda seyretmek salih müminlerin sıfatıdır. Bu yolu peygamberler gösterdi, onların vârisleri mürşitler de insanları bu yola davet etti. İslam’da esas olan tebliğ vazifesinin büyük bir kısmı, tarikat uluları tarafından yerine getirilmiştir. Bütün tarikatların amacı, insanları tek olan “Tarikat-ı Muhammediyye”ye ulaştırmaktır. Zira bütün tarikatlar Hakk’ın hoşnutluğunu kazanmayı gaye kabul etmişlerdir.

Tasavvufta ayrıca şeyhlik makamının manevi bir silsile ile Hazreti Peygamber Efendimiz’e ulaştığını, mürid, salik ve vasıl gibi dereceleri, sohbet ve halvet gibi özellikleri, şeyh, velayet, abdal gibi makamlar olduğunu da belirtebiliriz.

Tarikat, kelime olarak yol demektir. Allah’a yaklaşmak ve O’nun hoşnutluğunu kazanmak için takip edilmesi gereken yol anlamına gelir. Tarikatın esası, insan ruhunu terbiye ve irşad ile dış âlemden ilgisinin kesilmesi ve böylelikle Hakk’a vusulün gerçekleşmesidir. Bütün tarikatlar Hakk’a ulaşmak için üç yol kabul etmişlerdir. Bunlar sırasıyla; Tarîk-i Ahyâr, Tarîk-i Ebrâr ve Tarîk-i Şüttâr’dır.

Abdülkâdir Geylânî (561-1165) Kadiriyye, Ahmed Rıfâî (578-1182) Rıfaiyye, Necmüddîn Kübrâ (618-1221) Kübreviyye, Sühreverdi (632-1235) Sühreverdiyye, Ebû’l-Hasan eş-Şâzilî (672-1273) Şaziliyye, Mevlânâ Celâleddîn Rûmî (672-1273) Mevleviyye, Bahâeddîn Nakşibend (791-1388) Nakşibendiyye, Hacı Bayram Velî (833-1429) Bayramiyye tarikatlarının kurucularıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

HAYATI VE KİŞİLİĞİ

Bu bölümde İhsan Tamgüney Efendi'nin hayatı ve kişiliğini ele alacağız.

1. İsmi ve Lakabı

İhsan Efendi daha çok Sultan Baba lakabıyla tanınmaktadır. Sultan Baba'dan önce Hoca Baba hitabı daha çok kullanılmıştır. Vefatından yirmi yıl kadar önce müridanından biri İhsan Efendi'ye rüyasında Hoca Baba değil de Sultan Baba şeklinde hitap edildiğini görür. Bunu İhsan Efendi'ye bildirir. İhsan Efendi sükût eder. O günden sonra Sultan Baba lakabı yaygınlaşır. Yani vesilesi bir müridinin rüyası olur. Kızı ve aynı zamanda müridi olan Fatma Tamgüney bu konuda şöyle demektedir: "Asıl adı İhsan olan babamın zatına duyulan kalbi muhabbet kendilerine Sultan Baba isimlerini müyesser kılmıştır." (25 Kasım 93, *Millî Gazete*).

2. Doğum Yeri ve Tarihi

İhsan Tamgüney Hazretleri 1904 yılında Artvin'in Arhavi kazasının Lome köyünde üç kardeşten ikincisi olarak dünyaya gelir. Üç yaşında annesini, yedi yaşında da babasını kaybeder. Hem yetim hem de öksüz olarak büyür.

3. Ailesi

İhsan Tamgüney Efendi'nin dedesi maliye müfettişidir. Bir teftiş günü eşkiya tarafından vurularak şehit edilir. Babası Hasan Efendi ise Osmanlı döneminde müderristir. Annesinin adı Hanifi Hanım'dır. İhsan Tamgüney'in ağabeyi Nazmi Tamgüney Zonguldak'ta ikamet etmiş ve uzun yıllar burada öğretmenlik yapmıştır. Küçük kardeşinin adı Necmettin Tamgüney'dir. İhsan Tamgüney'in daha küçük yaşlarda olağanüstü hâl ve durumları çevresinin ilgisini çeker. İhsan Efendi köyde bir süre amcalarının yanında kaldıktan sonra Zonguldak'ta bulunan ağabeyinin yanına hicret eder. Yirmi yaşına kadar Zonguldak'ta kalır, manevi bir işaret üzerine oradan arkadaşlarıyla birlikte Adapazarı'na, sonra Bolu'ya, en nihayet iki arkadaş Bilecek'in Gölpazarı kazasına oradan da Kurşunlu'ya geçerler ve Kurşunlu'ya yerleşirler. Arkadaşlarıyla birlikte Kurşunlu'da kalaycılıkla uğraşırlar. Kurşunlu'ya iyice yerleştikten sonra İhsan Tamgüney ağabeyini ve kardeşini Bilecik'e çağırır. Onlar da Bilecik'e yerleşirler. Ağabeyi Nazmi Tamgüney tayinini aldrıp öğretmenliğe burada devam eder.

İhsan Tamgüney daha sonra kalay işini bırakıp manifaturacılığa başlar. Çerçicilikle uğraşır. Köylerde incik, boncuk, basma, tülbent vs. satar.

4. Askerliği

İhsan Tamgüney askerliğini 1937 yılında Kars'ta çavuş olarak yapar. Askere çok geç gitmiştir. Sebebini ise şöyle

açıklar: “İbadetimden geri kalırım korkusu beni şimdiye kadar tuttu.” Bir anısında, “Namaz kılacağım ancak yer yok. Gittim tuvaletin arkasında namaz kılıyorum. Bölük komutanı gördü, ‘Oğlum ne yapıyorsun burada?’ dedi. ‘Namaz kılıyorum komutanım.’ dedim. ‘Burada namaz kılınır mı hiç? Burası tuvalet.’ dedi. ‘İşte komutanım başka yer yok.’ deyince aldı götürdü ve bana bir mescit tahsis etti. ‘Burada namazını rahat rahat kıl.’ dedi.” şeklinde askerlik günlerini anlatır.

İhsan Efendi’nin yerine vekâlet edecek olan emekli Yarbay Abdulvahit Demirkaya ile de askerde tanışır. Abdulvahit Demirkaya bu tanışmayı şu şekilde anlatır: “İlk defa teğmen olarak kursa gittiğim zaman altıncı bölüğe tayin olmuşum. Sordum arkadaşlara, ‘Burada benim hemşerim var mı?’ diye. ‘Bir çavuş var.’ dediler. Gittim yedinci bölüğe soruşturdum. Bu İhsan Efendi’ymiş. Çavuş idi. Ama ondan sonra terhis oldu. Bir daha görüşemedik. 1954 senesinde İhsan Efendi’nin yanına bizim hanımın arkadaşları varmış. Burada ihtiyar bir hanım vardı. Ona nereli olduğunu, İstanbul’a neden geldiğini sordum. Damadını ziyaret için geldiğini söyledi. Damadının kim olduğunu ve namazla, dinle ilgisinin olup olmadığını sordum. Çok sofudur dedi. Tanışmak istediğimi söyleyince beni yanına götürdü. Karşılaşınca hemen birbirimizi tanıdık. İhsan Efendi’ymiş. Daha sonra birbirimizi bırakmadık.” (*Cuma Dergisi*, sayı: 122, Kasım 1992).

5. Talebelik Hayatı

İhsan Tamgüney, anne ve babasının kendisi küçük yaşta vefat etmeleri üzerine ancak ilkokulu bitirebilmiştir.

Osmanlıcası çok iyidir. Latinceyi ise sonradan öğrenmiştir. Ancak Artvin’den Zonguldak’a, oradan da Bilecik’e

varıncaya kadar birçok şehir, semt ve köylerdeki ilim meclislerine devam eder, sohbet toplantılarına katılır ve bunlardan zevk alarak maksimum düzeyde istifade eder. O, her şeye rağmen, başkasının desteği olmadan kendisini yetiştirmiştir.

6. Evliliği

İhsan Tamgüney, ticaretine ve başka işlerine engel olur düşüncesiyle ilk zamanlar evlenmeyi düşünmemiştir. Fakat vatani görevini bitirdikten sonra memleketi Artvin'e dönünce akrabalarının da teşvikiyle Refika Hanım'la evlenir.

Bu izdivaçtan Ahmet, Fatma, Mehmet, Hüseyin isimli dört çocuğu olur.

7. İstanbul Zeytinburnu'na Yerleşmesi

İhsan Efendi evlendikten hemen sonra Gölpazarı'na hicret eder. İlk çocuğu Ahmet Tamgüney burada dünyaya gelir. Kazada ev yapar ve dükkân kiralar. Kısraklarla köylere gidip çerçicilik yapar. Her zaman sergisini cami önüne koyup tüm köylüyü toplar ve köylüyü bu şekilde irşad eder. İhsan Efendi, nasıl ve nerede tanıştığı tam olarak bilinmeyen, İstanbul Zeytinburnu'nda uzun süre ikamet etmiş olan Rizeli Celal Hoca olarak bilinen bir kişi vasıtasıyla İstanbul Zeytinburnu'na yerleşir ve 1954 yılından vefatına kadar da burada ikamet eder.

8. Sosyal ve Kültürel Faaliyetleri

İhsan Efendi 1954'te Zeytinburnu'na yerleşir, 1960'lardan sonra muhiti hızla genişler. O ise çevresinde zikir halkaları, sohbet halkaları toplayarak insanlara İslam şuurunu aşılar, İslam devleti idealini insanlara anlatır. Kur'an'a ve onun nu-

runa davet eder. Üniversite gençliği ile yakından ilgilenir, onlara bulunduğu yerlerde olması gereken İslami hassasiyeti aşılar. Ve yine İhsan Efendi gençliğe şu şekilde mesaj verir: “Günümüzün silahı kalemidir. Yazın, küfrün kalelerini yıkın.” Bu şekilde tasavvuf, din, ahlak, cihad derslerinde kadın, erkek, yüz binlerce talebe yetiştirmiştir.

a) Sohbate Verdiği Önem

İhsan Efendi sohbetle çok önem verir. Asr-ı saadet'in sohbetlerle oluştuğunu, sohbet, zikir, namaz haricinde harcanan nefeslerin boşa harcanan nefesler olduğunu söyler. Hemen her gün sabah namazından sonra müridanıyla sohbet eder ve sohbetine Kur'anla başlar Fatiha ile bitirir.

b) Kitaplar ve Kütüphanesi

İhsan Efendi hayatı boyunca Kur'an-ı Kerim'i hiçbir zaman ihmal etmemiştir. Her hafta istisnasız iki hatim indirir, pazartesi ve perşembe geceleri hatim duasını yapardı. Bunun yanında Kur'an-ı Kerim kadar olmasa da elinin altından düşürmediği, her gün okuduğu kitap Delâilü'l-Hayrât'tır. Ayrıca insanların, olayları İslami bakış açısıyla yorumlamaları için zamanın en önemli İslami mecmuası Millî Gazete'yi her gün alır, okur ve müridlerine tavsiye ederdi. Bunlarla birlikte en çok tavsiye ettiği eserler şunlardır:

İhyâu Ulûmi'd-Dîn-Gazâlî

Tarikatname-Eşrefoğlu Rûmî

Ahmediyye Muhammediyye-Gelibolulu Ahmed Muhammed Yazır

Hadis Kitapları ve Tefsir kitaplarının tamamı.

İhsan Efendi hoşuna giden birçok yazıyı çoğaltır, müridlerine dağıtırdı. Bir müridi Cuma dergisindeki mülakatında

bu hususla alakalı şunları söyler: “Mübalağasız yirmi sene öncesinden Nurettin Zengin’e ait çok önemli bir notu çoğaltıp gidene gelene vermesi suretiyle hem Körfez Savaşı’nın mesajını veriyor, hem de cihad malumunu çok iyi kavrayan hünkârın Resul’ün (sas.) emrini yerine getirecek kadar kara sevdalı olduğunu anlatıyordu.” (*Cuma Dergisi*, sayı: 122, Kasım 1992).

9. Bazı Kerametleri

İhsan Efendi keramete pek önem vermezdi. Önemli olanın mücadele ve istikamet olduğunu vurgulardı. O, "Kul, Cenab-ı Allah ile, O’nun yolunda olunca, yol boyunca kimse zarar veremez." anlayışına tam bir bağlılıkla bağlanmış biriydi.

İhsan Efendi’nin geleceğe dair keramet sayılabilecek bazı öngörülleri vardır. SSCB’nin dağılacağını ve Rusya’nın yıkılacağını çok önceleri ifade etmiştir. “Biz görmeyeceğiz ama siz göreceksiniz, Amerika da Rusya gibi yıkılacak.” derdi. Yine keramet denilebilecek başka bir hadise ise hiç tanımadığı insanlardan dahi olsa gelenler arasında kimin ne olduğunu bilirdi. Karşısındaki kişi gusülsüz ise bunu fark eder ve gizlice kulağına: “Evladım, şöyle şöyle yap, öyle gel!” dile usulüne uygun izahat yapardı.

İhsan Efendi’nin İstanbul Zeytinburnu’ndaki dükkânı kendisine haset eden bazı insanlar tarafından defalarca yakılmak istenmiş fakat bu işi planlayanlar muvaffak olamamışlardır.

Bunların yanında en küçük evladı Hüseyin Tamgüney, İhsan Efendi ile ilgili kerametleri şöyle anlatır: “Benim bedenimde icra olunan kerametlerinin birincisi şudur: Çocukluğumuzda 1960’lı yıllarda Ankara’da misafir olarak kaldığımız yerin karşısında bir futbol sahası vardı. Gittik o maç

senin bu maç benim hava kararana kadar oynadık. Oynarken evden uzaklaşmışız. Geriye döndüğümüzde adresi almadığımız için evi bulamadık. Araya araya tam ters istikamette Aydınlikevler'den Ulus'a kadar gitmişiz. Gece saat 11-12 olmuş. Telefon yok. Oturduk, başladık ağlamaya. Misafir olduğumuz dayımızın kayını bir emniyet mensubu olduğu için soranlara söyledik ve neticede evi bulduk. Misafirlikten dönüp memleketimize gittiğimizde ise baba rahmetli: "Evladım, neden o kadar çok ağladınız? Ben sizi bırakır mıyım?" gibi ifadelerde bulunarak hadiseye vâkıf olduğunu, vukufiyetten de öte hâkim olduğunu ifade etmiştir.

Keramet diyebileceğimiz ikinci hadise de 1981 yılında bir iş için Temmuz ayının ortalarında bir gece Isparta'ya gidiyoruz. Arabayı ben kullanıyorum. Yanımda iki kişi var. Afyon'u geçtik Dinar'a geldik. Isparta'ya geçeceğim. 120 km. ile gidiyorum. Ford Taunus arabam vardı. Bugünkü gibi hatırlıyorum. Geceleyin yolculuk levhalarla yapılır. Bir anda belki 50 derecelik viraj çıktı önüme. Tabi levha olmayınca da önceden fark edemedik. İkaz levhası yoktu. Ve ben o virajı fark ettiğimde yapacak hiçbir şeyim yoktu. Ve bizzat ben yanımdaki arkadaş ve arkamdaki arkadaş arabayla uçtuk. Sanki dün gibi hatırlıyorum. 18 bin yıl geçse belki unutamayacağım hadise. Arkadaşlar uyuyordu. Araba uçtu ve 4 teker üzerine düştü. Arada kaç km vardı bilmiyorum bugünkü aklım olsa orayı gider ölçerdim. Ve böylece kerameti belgelemiş olurduk. Bu hayal, rüya, kurgu değil, vakıa. Araba o uçuşum mahallinden çıktı ve yola önce sağ iki teker sonra sol iki teker üstüne düştü. O arada araba yalpalayınca arkadaşlar uyandı. Ne oldu diye sordular ben de hiçbir şey dedim. Benim bu uçmam ile konmam saniyenin belki çok küçük bir parçasında oldu. Çünkü deniliyor ki 80 km. ile yapılan bir trafik kazasında 1 saniyenin çok azında

ölümler meydana gelir. Biz 120 km. ile keskin bir virajı fark edemediğimiz için uçtuk. Gecenin karanlığında bilemiyor-sun tabi. Bugünkü aklım olsa aracı durdurur km.'yi sıfır-lar o uçtuğumuz yeri ölçerdim. Ve tasavvufta en belirgin keyfiyetlerden birisi olan kerametın metresini veya km.'sini ortaya koymuş olur ve kerameti maddeleştirmiş olurđum. Yalnız o iki arkadaşın bulunması beni bundan alıkoydu ki sır ortaya çıkmasın. Ve o hadise olduktan sonra hiçbir şey olmamışçasına vardık. Neyse döndüğümüzde babam dükkânda oturuyordu. Bu hadiseyi bir ben biliyorum bir de Allah biliyor. Ve hiç kimseye de bahsetmedim. Dükkâna girdiğimizde rahmetli; "Evladım ben sana defalarca söy-lemes miyim ki hızlı araba kullanma!" Sadece bu kadar. Nokta. Bu şekilde hadiseye vâkıf olduğunun ötesinde bir hâkimiyeti olduğunu görüyoruz. Amerika'da herhangi bir işine sizin vâkıf olmanız ona bir fayda sağlamayacaktır. Birisi mesela günah işliyorsa günah işlemeye devam edecektir. Ama babamız rahmetlide vukufiyetin ötesinde hâkimiyet de vardı. Bir müridanı arzın hangi noktasında olursa olsun herhangi bir müspet harekette bulunacağı an gizli bir muharrik güç olarak yönlendirir. O hadise teşek-kül etsin diye. Tersine mürid şeytana payanda vasıta ola-caksa aynı şekilde o hadiseyi de gizli bir şekilde engeller. Bunu bazı müridan, şeyhimin kerameti, himmeti şeklinde yorumlar. Bazıları ise vâkıf olamaz başka sebeplere bağlar. Ama hakikati ise mürşidin kendisinde bulunması gereken vasıflardan birinin tasarrufudur o. Babam rahmetli bunu bir cümleyle ifade etmiştir.

Evet benim bedenimde icra olunan 3. büyük kerameti de 1988 yılında Merter'de bir daire satın almıştık. Daireye tabi o günkü değerde aylık 1 milyon, 1 milyon ödeme yapıyordum. Ödemelerde zorlanıyordum. Babaya karşı yük olma

endişesinden dolayı yardım isteyemiyordum. Hiç unutmam bugünkü gibi. 25 bin liralık bir senet vardı. İzmir'den elimize geçmiş. Protesto olmuş. Ben kendi iç dünyamdaki kargaşayı genellikle seyahatle atarım. Herkesin bir stres atma şekli vardır. Ben de kendi iç dünyamdaki stresi seyahatle atarım. Çok büyük bunalım olursa büyük seyahatler yaparım. Mekke Medine gibi. Çocukluğumdan beri böyleyim. Karşılaştığım hiç onulmaz problemleri dahi bu vesileyle atlatabildim. Çok ilginç bir keramet. Ödemelerde sıkıntıya girdim. Bunalımı aşamayınca elimde de protestolu bir İzmir senedi var. 25 bin TL tahsil edeceğim. Benim gidiş gelişim belki 11-12 bin lirayı buluyor. Gaye senet tahsili değil gaye seyahatle bunalımı aşmak. Bu şekilde 1988'in bir yaz günü Eskişehir'de Seyit Battal gazinin türbesi var. Gittim ziyaret yaptım. Hem de içimi döktüm. "Efendim malumunuzdur ki hâlimiz belli. Sıkıntı içindeyiz. Bize himmet, ellerinizi uzatın da şu sıkıntıdan kurtulalım." deyince o zat lisan ile, hâl lisanı değil kal lisanıyla, "Evladım sen zaten çözümün içindesin." dedi. Ben sana ne yapayım, dedi. Manada böyle uzun boylu konuşma olmaz. Bir cümle.

Türbesi çok büyüktür. 5 m boyunda belki vardır. Onun başında oturmuşum Yasin-i Şerif'i okuduktan sonra manevi olarak müracaat ediyorsunuz. Yardım bekliyorsunuz. Ve o zat size sizin duyabileceğiniz şekilde evladım sen zaten çözümün içindesin diyor. Vaktaki o hadiseden sonra çıktık İzmir'e gittik, işimizi gördük. Döndük geldik. Gece gelmiştik. Gündüz ertesi gün baba rahmetliyle görüştüğümüzde bize biraz sert, kızgınlıkla elindeki zarfı uzattı, al şunu dedi, nereye ihtiyaç varsa ver. Başka hiçbir şey söylemedi. Daha sonra içini açtık baktık ki tam bizim ihtiyacımız miktarı. Ne fazla ne de az tam 1 milyon lira. Ki bu hadiseyi de Eskişehir'de bir zatın sandukası başında kalbi olarak lisanı

de değil istidada bulunmuşum. Bir dilekçe vermişim. O dilekçe takriben 500 km. ötede bulunan şahsın kendi beden ve ruh iklimine yansıyor. Ve o yansımayı da bize kızgınlıkla mukabelede bulunuyor. Tabiri caizse neden bizi şikâyet ettin der gibi ki biz öyle imada dahi bulunmadık. O ki baba rahmetli olaya bu şekilde vâkıf olduğunu bununda ötesinde hâkim olduğunu görüyoruz. Ben sadece ihtiyacımı arz ettim. 1 milyona ihtiyacım var demedim ki. Bunun gibi babamızın benim üzerimde 3 kerameti icra olmuştur.

Bunların haricinde İhsan Efendi'nin inanılması güç kerametleri vuku bulmuştur. Bunlardan bir tanesi de Ankara vazifelisi Osman Hoca'nın başından geçmiştir. Osman Hoca bu hadiseyi şöyle anlatır: Baba rahmetli Ankara Hüseyin Gazi'de bir cami yaptırdı. Seyit Battal Gazi'nin babası Hüseyin Gazi'dir. Birisi Eskişehir'de bir semte isim olmuş birisi ise bir kazaya isim olmuş. 1970'li yılların sonunda baba rahmetli cami yapımı için sık sık Ankara'ya geliyor. Temin için ihtiyaçları filan belirliyor. Bir seferinde Ankara'ya birlikte gidiyoruz. Kızılcahamam'a varmadık. O dağlardayız. Baba rahmetli "Söyle şoföre namaz için dursun." dedi. Ben gidip söyleyince şoför "Olmaz hacı amca duramayız." dedi. Babaya söyledim. "Ha öyle mi?" deyip ayağa kalktı ve öne doğru yürüdü. O yürür ben durur muyum. Ben de yürüdüm. Ön kapıdan önce o indi sonra ben indim. Kapı açıldı indik kenarda küçük bir mescit abdestimizi aldık. Namazımızı kıldık. Tesbihimizi çektik. Duamızı yaptık. Tekrardan otobüse bindik. Gittik yerlerimize oturduk. Benim için her şey normal. Ben hiçbir şey sezmedim. Sonra otobüs durmasın mı! Benim kafamın tası attı. "Yahu biraz önce biz durmadık mı şimdi niye durdun?" dedim. Şoför; "Ya hacı amca sen kafayı mı yedin? Biz Düzce'den bu tarafa hiç durmadık." dedi. Ben hayretler içinde; "Ama biz biraz önce

namaz kıldık.”, dedim. Babaya bunu söyleyince, “Osman sus evladım kimse duymasın. Bunu başka yerde söyleme.” dedi. Yani olmayan bir mescitte namaz kıldık. Olmayan bir şadırvanda abdest aldık. Ve yine olmayan bir mescitte duamızı yaptık. Yürüyen bir vasıttan inip yürüyen bir vasıtaya tekrardan biniyorsunuz. Bunun ilimle, akılla, fikirle hiçbir şekilde izahı olamaz.

İhsan Efendi’nin büyük oğlu Ahmet Tamgüney şöyle anlatır: “Bir Afgan mücahidi Hindikuş Dağları’ndan kalkmış, Sultan Baba’nın Zeytinburnu’ndaki dükkânını aramış, bulmuş. İçeri girer girmez, Sultan Baba’nın ayaklarına kapandı ve şöyle dedi: “Sizi verdiğiniz adresten buldum Ey Allah dostu. Ve Size mücahidlerden çok selam getirdim. Aç, susuz yiğitlere su veren, sepetinden simit dağıtan sizdiniz? Buldum sizi.” Afganlı mücahit, masadaki zemzem tasını görünce, onu tanıdı. O da biz de şok olmuştuk.”

Yine Sultan Baba’nın oğlu Hüseyin Tamgüney anlatıyor: “Arafat’ta bulunuyorduk. Bir anda Afgan mücahidleri Sultan Baba’nın etrafını sarıp ellerine sarılıp öpmeye başladılar. “Mücahid Şeyh! Mücahid Şeyh! Hindikuş Dağları’nda bizimle savaştın. Sen osun” dediler. Ben de “Dergâhından hiç ayrılmayan, gözleri görmeyen babam nasıl olur?” dedim ve hayretler içinde kaldım. Sultan Babam sanki bir ayıp işlemiş gibi, “Yapmayın, etmeyin gençler. Açık veremeyin.” diyordu. Sultan Baba da diğer Allah dostları gibi tayyi mekân tayyi zaman sırrına sahip çağlar üstü insanlardan biriydi. Güzide insan Muhammed ümmetinin hadimi idi. <http://www.yenidendogus.net/>.

İhsan Efendi bu kadar namütenahi derecede keramet sahibi olmasına rağmen kendisinde hayatı boyunca hiçbir şekilde büyüklük vehmi izhar olmamıştır.

10. Ticaretle Uğraşması

İhsan Efendi hayatı boyunca devlet işinde çalışmamış, hep ticaretle meşgul olmuştur. Kurşunlu'da bir süre kalaycılıkla uğraşmış, daha sonra kalaycılığı bırakıp uzun yıllar çerçicilik yapmıştır. Bilecik'te de bu işe devam etmiştir. Bu şekilde köydeki insanlarla sohbet etme imkânı bulmuştur.

İstanbul Zeytinburnu'na taşındıktan sonra İstanbul'a gelmesine sebep olan Celal Hoca ile ortak bir bakkal açar. Anlaşamayıp iki yıl sonra bu işi bırakır. Kardeşiyle birlikte odunculuk yapmaya başlar. Trakya'dan odun getirip satarlar. Ancak biçme işini dahi kendileri yaptıkları hâlde zarar ederler. Sonradan odunu getiren kişinin tartıda hile yaptığını anlarlar. İhsan Efendi bu işi de bırakıp tekrar bakkal işine döner. Zeytinburnu'nda Nuri Paşa Mahallesi'nde değişik yerlerde bakkallık yaptıktan sonra 1962'de şimdiki Güneyhan'ın bulunduğu (Ziya Gökalp Caddesi) yerde küçük bir dükkân açar. 1962'den 1991'e kadar burada hem ticaretle uğraşır hem de irşad faaliyetini sürdürür. e

11. Vefatı

İhsan Efendi'nin 86 yıllık hayatı boyunca hiç hastalandığı görülmemiştir. Bazen hasta gibi görünmüştür. Mürşid-i kâmiller bazı büyük afet ve tehlikeleri paratoner vazifesi görerek kendi üzerlerine çekerler. Hasta gibi görünürler. Fakat bu tür hastalıkları uzun sürmemiştir. 86 yaşına kadar yalnızca iki ameliyat geçirmiştir. Göz ameliyatı ve prostat ameliyatı (1970'li yıllarda Çanakkale'yi ziyarete gider. Dönüşte Çanakkale'den İstanbul'a kadar her tarafın plaj olduğunu görür ve şöyle der: "Yarabbi ben bunları görmeyeyim." Ondan sonra gözündeki fer azalır. İhsan Efendi bir de yaşlıların birçoğunda görülen bir hatalık olan prostattan ameliyat olur. İhsan Efendi'nin vefatında dahi otuz adet

ana dişi vardır. Diğer iki diş için de şöyle demiştir: “Hz. Peygamber bir hadisinde diş ağrısı kabir azabının yetmişte biridir, bunu tatmak için o diş ağrısını kabul ettik.”

86 yaşında check-up yaptırmak için İstanbul Aksaray’da Huzur Hastanesi’ne götürülür. Hiçbir rahatsızlığı yoktur. Sadece uzun süre oturmadan dolayı belinde kireçlenme vardır. O kireçlenmeden dolayı tedaviye başlanır. Tedavi bir ay sürer. Kireçlenme düzelir. Kullandığı ilaçların ağır ilaçlar olması dolayısıyla hastalık böbrek sıkıntısına dönüşür. Yirmi gün kadar da o sürer. Hikmet-i Hüda bu tedavi neticesinde 24 Kasım 1991’de Haydar Paşa Numune Hastanesi’nde özel bir odada berrak bir şekilde ağır hasta olmamasına rağmen bekâ âlemine göç eder.

12. Cenazesi

İhsan Efendi 24 Kasım 1991’de vefat ettikten hemen sonra yıkanıp evine getirilir. Öğleden akşama kadar evinde pencere kenarından tüm bağluları son defa dünya gözüyle görme imkânı bulurlar. Bir sonraki gün bir yağmurlu Kasım sabahı 25 Kasım Pazartesi günü Güney Köyü’ne götürülür. Öğle namazını müteakiben birçok siyaset adamı, umera, süleha, avam birçok insanın katılımıyla cenaze namazı kılınır. Vasiyeti üzerine Güney Köyü’ndeki Şeyh Şerafettin Veli Hazretleri’nin hemen karşısına defnedilir. Bu konuda İhsan Efendi şunları söylemiştir: “Buraya defnolunmaktan korkmam da evletların Şeyh Şerafettin Hazretleri’ni ziyaret etmeden bize gelmesinden korkarım.” Yani edeben şeyhini ziyaret etmeden kimsenin kendisini ziyaret etmesini istemezdi.

İKİNCİ BÖLÜM

TASAVVUFİ YÖNÜ

2.1. Tasavvuf ve Tarikatı

İhsan Efendi tasavvufu “mürşidden alınan hâl ilmi” olarak tarif etmiştir. Ona göre tasavvuf, Peygamber Efendimiz’i (sas.) örnek alarak yaşamaya çalışmaktır. Kendisi Nakşibendi tarikatına mensuptur. Konuşmalarında sık sık Nakşibendi yolunu tavsiye etmiştir.

Tasavvufun bir rehber eşliğinde yaşanabileceğini ve ciddi bir eğitim işi olduğunu anlatan İhsan Efendi’ye bir gün talebelerinden Mevlüt Hoca, tasavvufun ferdî olarak yaşanılıp yaşanılmayacağını sorar. Cevap şöyledir: "Bu soruyla iki şey kastedilmiş olabilir. Birincisi evrad ve ezkârıyla, riyâzât ve mücâhadesiyle, seyr-i sülûk ve tarikatıyla tasavvufun ferdî olarak yaşanıp yaşanamayacağı; ikincisi kişinin kendi başına kitap ve sünnete uygun bir kulluk yapıp yapamayacağıdır. Tasavvuf, öğrenileni yaşamayı fiilî olarak öğreten

bir eğitim kurumudur. Eğitimde güçlü şahsiyetlerin başkalarını etkileyerek kendi boyası ile boyaması söz konusudur. Çünkü terbiye, olgunlaşmış şahsiyetlerin, insanın eksik ve ham tarafları üzerinde yaptığı olumlu etkidir. Türkçedeki: "Kır atın yanında duran ya huyundan, ya suyundan" sözü bu etkileşimi gösterir. Birinci şekliyle; yani tasavvufun seyr-i sülûk ve tarikatıyla ferdî olarak yaşanması mümkün değildir. Tasavvufun amacı bir mürebbi ve mürşidi gerekli kılmaktadır. Bütün uygulamalı ilimlerde olduğu gibi tasavvufi terbiyede de üstada ihtiyaç vardır. Bu konuda şeyh ve mürşide ait meselelerde daha ayrıntılı bilgiler verilmiştir. İkinci şekliyle; yani insanın kendi kendine kitap ve sünnete göre kulluk yapması elbette mümkündür. Eldeki yazılı bilgilerden yararlanarak insan iyi bir Müslüman olabilir. Ancak birlikteliğin heyecan ve coşkusu daha farklıdır." <http://www.yenidendogus.net/forum>

İhsan Efendi'nin 12 tarikatın üzerinde bulunduğu ve 12 tarikattan da ders verdiği söylenmektedir.

O, İbn Arabî gibi ne tam olarak arif, ne de tam bir üveysidir. O Şeyh Şerafettin Veli Hazretleri'nden kaynaklanan bir mürşiddir.

İhsan Efendi bir başka yerde tasavvufu "Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmak" olarak tanımlamıştır. Yani kalp ve ruhu Allah Teâlâ'nın razı olduğu sıfatlarla donatmaya çalışmaktır. İlahî ahlak ise ona göre Kur'an ahlakıdır. Ona göre tasavvuf, sünnet-i seniyyeye ittibadır. Yani, Peygamber Efendimiz'in hayatını örnek almak, onun gibi yaşamaya çalışmaktır. Sünnete ittiba, velayet yolları içinde en güzeli, en müstakimi, en parlağı, en zenginidir. Kur'an-ı Kerim'in ifadesiyle Peygamber Efendimiz, "usve-i hasene"dir (33/Ahzâb, 51). Yani, model insandır, yani en güzel örnektir.

O hâlde bizim modelimiz de örneğimiz de odur.” <http://www.yenidendogus.net/>.

Bir müridi ise onu şu şekilde tanımlar: “Adı İhsan sanı İhsan. Mürid-mürşid stadında asude görünümlü oluşturmuş bireyleri o tek gayede, o tek hedefte buluşturmuştur. O hem irşad, hem şifa, hem cihad eden tasavvuf literatüründe üçlerden bilinen şehitler menbaı, beldemizde sevilen, kendini ustaca gizleyen, manada ulu, maddede Allah’ın bir kulu idi.” (*Millî Gazete*, 24 Kasım 1994) Bunun yanında tarikatlarda tefrikaya şiddetlice karşıydı. Nakşiymiş, Kadiriymiş, benim şeyhim, senin şeyhin, ümmeti parçalayan unsurlardır. Ona göre çizgisi Hakka dayanan her tarikat haklıdır.

Ona göre dervişlik ve tasavvuf insana kendini tanıtmaya çalışan bir ilimdir. “Dervişlik, Yunus Emre’nin dediği gibidir. Yani: “Dervişlik olaydı tac ile hırka/Biz dahi alırdık otuza kırka.” Yine Yunus Emre diyor ki: “İlim ilim bilmektir/İlim kendin bilmektir/Sen kendini bilmezsin/Bu nice okumaktır.” Kısaca tasavvuf, insanlara önce kendini, sonra Rabbini tanıtmaya (ma’rifet) yolunu gösterir. Yolun kenarındaki trafik işaretleri gibidir.” <http://www.yenidendogus.net/>

Nefs Terbiyesi, tasavvuf yolunun en önemli prensiplerindendir. İhsan Efendi günahlara meyilli olan nefs-i emmareyi şöyle tanımlar: Günahlara meyilli olan nefs, ilk hâliyle ham petrole benzer. Arındırılmazsa işe yaramaz hatta zarar verir. İyi bir terbiyeden geçerse ondan çok istifade edilir. <http://www.yenidendogus.net/>

İhsan Efendi’nin mürid halkasının büyük bir bölümünü avam tabir edilen halk tabakası oluşturmaktadır. Az da olsa ilmiye sınıfından olanlar da vardır. İslami ilimler sahasında

çalışanlar, fenni ilimlerle, kimya vb. alanlardan mürid çevresi çoktur. Bunda Sultan Baba'nın hususi bir yönlendirmesi yoktur. Her şey tabi seyri içerisinde gelişmiştir. Allah'ın hikmeti olarak yorumlanmaktadır.

Süleyman Arif Emre, Necmettin Erbakan ise İhsan Efendi ile muhabbeti, sevgisi olanlardandır. Ancak bilindiği kadarıyla mürid-mürşid ilişkisi yoktur.

Tekkenin Fonksiyonu

İhsan Efendi, tarikatlardaki tekkenin Ashab-ı Suffe örnek alınarak müesseseleştirdiğini söylemiştir. Camiler asr-ı saadette hem mabet hem de pek çok sosyal hizmetin icra edildiği bir merkezdir. İhsan Efendi bir müridinin sorduğu tekkelere fonksiyonu ile ilgili soruya şöyle cevap verir: "Bilindiği gibi cami, asr-ı saadette bir mabet olmanın yanı sıra pek çok sosyal hizmetin icra edildiği bir merkezdi. Cami bir istişare, öğretim ve eğitim yeri idi. Çünkü hem devlet başkanı, hem ilmî otoritenin sahibi, hem de manevi otoritenin temsilcisi olan Peygamber Efendimiz'in yeri cami idi. Peygamber Efendimiz'den sonra otoriteler ayrılınca her otorite için ayrı mekân zarureti oldu? Çünkü Peygamber Efendimiz'in yerine geçen 4 halifeden sonra onların yerine geçen halifeler bütün otoriteleri değil, sadece siyasi otoriteyi temsil ettiği için böyle bir durum ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte tekkenin de medresenin de ilk merkezi camidir. Öğretim için medreseler, eğitim için tekkeler, askerî hizmetler için ribat ve ordugâhlar kurulmuştur. Bu müesseselerin hiçbirisi diğerinin alternatifi değildir. Bu yüzden tekkenin, cami yerini tutması ve onun bütün fonksiyonlarını yerine getirmesi mümkün değildir. Tekke, Mescid-i Nebvî örneğindeki Ashab-ı Suffe'den alınmıştır. Nasıl mescidin yanında yatıp kalkan Ashab-ı Suffe, Allah Resulü'nün devamlı talebeleri idiysen aynı şekilde tek-

kelerin derviş hücrelerinde barınan müridler de tekke şeyhlerinin eğitiminden geçen talebeleridir. Tekkeyi, caminin asr-ı saadetteki fonksiyonlarını kaybetmiş olmasından ortaya çıkmış bir kurum olarak görmek yerine onun hizmetlerini paylaşan bir kurum olarak görmek gerekir. Çünkü tekke, farklı karakter yapısına sahip insanların birbirine yakın olmalarını eğitmektedir. Cami ise mezhep, meslek ve meşrepleri ne olursa olsun bütün Müslümanlara mabet görevi yapmaktadır. Ayrıca tekkelerde musiki, semâ, riyâzât, mücâhede ve halvet türü özel eğitim yöntemleri uygulanır. Bu da cami ile tekke ortamlarının farklı olmasını gerekli kılar.” <http://www.yenidendogus.net>

2.2. Tasavvufî Alakasının Başlaması

İhsan Efendi’nin tasavvuf ve tasavvufî konularla alakası çok küçük yaşlarda başlamıştır. Onun doğrudan hiçbir müridi bağlandığı bilinmemektedir. 1936 yılında rahmet-i rahmana kavuşan Şeyh Şerafeddin, Zeynel Abidin İbn Abdurreşit Dağıstani Hazretleri’nden nasiplenmiş, manevî eğitimini dolaylı olarak üveysilik kanalıyla oradan almıştır.

İhsan Efendi Hazretleri’nin gençliğinde de birçok zikir ve sohbet meclisine katıldığı bilinmektedir.

Nefs ile en önemli mücadelelerinden birini şu şekilde anlatır. “Erbaine girdik, bir tepsi çöreği beraberimizde götürdük. 40 gün onunla idare etmek zorundayız. Erbainin ilk günü yarısını yedik. Diğer yarısını ise 39 güne paylaştırmak zorunda kaldık. Erbainde insan büyük şeytanla mücadele eder. Erbain çıkışı pamuk çapalıyoruz. Bir an murakabe hâlindeyken vazifenin lazım geldiği gibi ifa edilmediğini düşündük. Ve vücudun nefis tarafından işgal edildiğini fark ettik. Sonra nefisle çok şiddetli bir cihad, mücadele başladı. Bir kış günü çerçicilik yaparken bir köye ulaşmak için dik

ve uzun bir yokuşta nefis işgal kuvvetleriyle savaş ettik. Çetin bir mücadele, çok zorlandım. Yokuş yardım etti, bedeninin yarısı kurtuldu. İkinci kez ise yine bir yokuşu çıkarken çok zorlandım. Büyük bir dev geldi, mücadele ettik. Allah yardım etti, yendik. Fen geldi mücadele ettik, Allah'ın yardımıyla yendik. Tüm beden nefis belasından kurtuldu. Kendime bundan sonra boşa nefes harcamak yok dedim. Nefesler Kur'an, zikir ve sohbetlerle alınıp verilecek.

Genç yaşta iken erbain yapar, evin içine bir perde gerekerek dışarı çıkmayıp 40 gün uzlete çekilirler. Bu süre içerisinde de yalnız arpa ekmegi ve zeytin yerlerdi. Yakın çevresi, biz hayret ederdik, nasıl burada 40 gün dayanabiliyor dışarı çıkmadan, diye hayretlerini bildirmişlerdir.

Şeyh Şerafettin Veli Hazretleri'yle dünyevi olarak görüşmemiştir. Manevi terbiyesini ve tasavvufi eğitimini Şeyh Şerafettin Veli Hazretleri'nden aldığını bizzat kendisi söylemiştir. Güney Köyü'ne Şeyh Şerafettin Veli Hazretleri'nin kabrine çok sık ziyaretlerde bulunmuştur.

Kendisi tasavvuftaki hadiselerin, dünyevi meşguliyetlerdeki gibi düşünülmemesi, bir hiyerarşinin aranmasının yanlış olduğunu ifade etmiştir. Zamanın gerektiğini ve mekânın bu olgunun içerisinde çok önemli bir unsur olmadığını vurgulamıştır. Tasavvufi hadiseler yine tasavvufun kendi tertip, kaide ve düzeni içerisinde değerlendirilmelidir.

İhsan Efendi, tasavvufun manevi tecrübe ile anlaşılan bir hâl ilmi olduğunu söyler. Tasavvufun konusu marifetullahıdır. Tatbiki bir ilim olduğu için mürşid gereklidir. Tarikatlar tasavvufi eğitim için gereklidir. Tasavvufi bilginin kaynağı ilham ve keşftir. Felsefe, kelam gibi akılla sınırlı değildir.

Kendisi tasavvuf yolunu tavsiye eden İhsan Efendi, seyr u sülûk nedir şeklinde bir soruya şöyle cevap verir:

“Tasavvuf ve tarikatlardaki eğitim ve terbiye işine verilen genel ad seyr u sülûktür. Lügatte seyr, gezmek ve yürümek demektir. Sülûk ise gitmek ve yola girmek demektir. Tasavvuf ıstılahında seyr, cehaletten ilme, kötü huylardan güzel ahlaka, kulun fâni varlığından Hakk’ın varlığına yönelmektir. Sülûk, tasavvuf yoluna girmiş kişiyi Hakk’a vuslata hazırlayan ahlaki eğitimidir. Bir başka ifadeyle seyr u sülûk, tasavvuf ve tarikata giren kimsenin manevi makamlarını tamamlayıncaya kadar geçen safahatın adıdır. Seyrin başı sülûk; yani yola girmek, sonu da vusûl; yani Hakk’a vuslattır. Hakk’a vuslat Allah’ı görüyormuşçasına kulluk (ihsân) şuuruna ermek, daima Hak ile beraber bulunduğu (maiyyet-i ilâhiyye) bilincini yakalamak, O’na teslim olup O’ndan razı olmaktır. Her iş ve fiilin gerçek failinin Allah olduğunu kavramak ve varlık iddiasından kurtulup gerçek tevhide ermek. Can mülkünde ve cihan mülkünde Hakk’ı hâkim kılmaktır.” <http://www.yenidendogus.net>

2.3. Mürşid Olarak İhsan Efendi

İhsan Efendi’nin manevi bir işaretle baştan beri sürmekte olan irşad faaliyetlerine, İstanbul Zeytinburnu’na göç ettikten sonra 1955–60 yılları arasında hız kattığı görülmektedir. 1960’lardan sonra ise tarikat hızla genişleyip büyümüştür.

İhsan Efendi’ye göre tasavvuf yoluna giren sâlik şeriat sıkı bir bağlılık içinde olmalıdır. İnsan Efendi’ye “sahte dervişleri hakikilerinden nasıl ayırabiliriz?” şeklinde bir soruya o şöyle cevap verir: “Bak evladım sana üç temel ölçü söyleyeceğim. Bunlara uyanlar hakiki, diğerleri sahtedir:

1. Gerçek dervişler, haramdan kaçınırlar.
2. Gerçek derviş, dünya işiyle de ilgilenir fakat hiçbir zaman ahireti unutmaz.

3. Gerçek derviş farz ibadetleri mutlaka yerine getirir.

İhsan Efendi'ye göre tasavvuf yolunda olması gerekenler şunlardır:

1. Ehl-i sünnete bağlılık
2. Kitap ve sünnete uygun ibadet hayatı
3. Muamelatta doğruluk
4. Ahlak-ı Muhammedi. (<http://www.yenidendogus.net>)

Şeyhin gerekliliği hususuna değinen İhsan Efendi şunları söyler: “Bütün uygulamalı ilimlerde, o ilmin öğrenilmesi bir üstad aracılığı ile olur. O konuya dair eserleri okumak, o ilmi öğrenmek için yeterli olmaz. Tecvid ve kıraat kitapları okuyarak “Kurra” olunmaz. Marangozluk, kaportacılık gibi işler bile bir usta elinden öğrenilir. Futbol kitabı yazan biri iyi bir futbolcu olmayabilir. Tıp fakültesini bitiren kişi bir uzmanın yanında eğitim görmeden doktor olamıyor, aynı şekilde bir müşşidin yanında tasavvufi eğitim görmeden kişi erdim derse mutlaka yanılır. Bu manada tasavvufi yolda ilerlemek için müşşide ihtiyaç vardır.

2.4. Şeyhi (Şerafettin Zeynel Abidin Dağıstani)

Silsilenin 37. halkası olan Şerafettin Zeynel Abidin İbn Abdurreşit Dağıstani, Dağıstan'ın Timurhanşura vilayeti, Ganip kazasının Kikuni köyünde 1876 yılı Zilkade ayının 3. Pazartesi gecesi dünyaya gelmiştir.

Şerafettin Hazretleri tahsilini Dağıstan'da tamamlamadan 27-30 yaşlarında Yalova'nın Güney Köyü'ne Rus mezaliminden dolayı göç etmek zorunda kalmıştır. Muhammed Medeni ile aynı memleketten olması hasebiyle ondan tasavvufi ders ve terbiye almıştır. Muhammed Medeni Hazretleri onu kapısında nöbet tutmak yoluyla uzlete tabi tutmuştur. Seyr u sülûkünü onun kontrolünde tamamlamıştır.

muştır. Daha sonra Muhammed Medeni Hazretleri'nin kızını alarak damadı olmuştur.

Türkiye'ye gelip Güney Köyü'ne yerleştikten sonra ilmî çalışmalarına devam etmiştir. Dağıstan'da kalanlara "Siz de oradan göç edin." demiş, ayrıca Resulullah'ın oradan nazarını çektiğini söylemiştir. Buna rağmen göç etmeyenler, Rusların işgali altında işkence görünce bu sözlerin sebeb-i hikmetini geç de olsa fark edebilmişlerdir.

Bir arama sonucu evinde hiçbir şey bulunamayınca, evi arayanlar; "Şeyh Efendi filancanın evini aradık; sandık dolusu paralar ve altınlar var, sende hiçbir şey yok." deyince; "Evlat! Para tren, biz istasyonuz, geldiği gün icap ettiği yere gider." demiştir.

Şerafettin Efendi İslami çalışmalarından dolayı Eskişehir'de hapse atılır. Orada kısa bir süre Said Nursi ile görüşür.

Hapse girmelerinin hikmetini soran bir müridine, "Evlat bak, dışarıda otuz kişiyi bir arada toplayıp konuşamıyorduk, burada konuşuyoruz." diyerek onun merakını giderir.

Şerafettin Efendi hapisteyken müridlerine, "Haberiniz olsun! Altı ay sonra Allah dostlarından biri ahirete irtihal edecek." der. Müridleri kim acaba diye merakla beklerken, o güne kadar sağlıklı olan Şerafettin Efendi Hazretleri Yalova'nın Güney Köyü'nde 1936 yılı Cemaziyelevvel ayının 27'sinde Pazartesi günü 63 yaşlarında iken bu dünyayı terk ederler.

Şerafettin Zeynel Abidin Hazretleri Mehmed Medeni Hazretleri'nin taht-ı terbiyesinde, seyr u sülûkünü tamamlarken, altı ay kadar bir cezbe devresinden geçmiştir. Bu devrede, vücudunun ateşinden kendisini havuza attığında, kızgın bir demirin suya sokulmasında görüldüğü gibi bir cızlama olduğunu, hâlen hayatta olan yaşlı ihvanları naklet-

mektedir. Bu cezbe devresinin sonunda, kutbu'l-mürşidlik vazifesi ile taltif edilmiştir. Muhammed Medeni Hazretleri de irşad vazifesini, zamanın tek sahibi olan bu kıymetli evladına devrederek, bütün müridanı ile birlikte kendisi de ona tabi olmuştur.

Şeyh Şerafettin Hazretleri balta girmemiş bir ormanda kurulan Güney Köyü'nü; camiler, medreseler, çeşmeler ile imar ettirmiştir. Dağıstan'dan gelen muhacirleri barındırmış; refah ve saadet ve terakkileri uğruna büyük gayretler sarf etmiştir. Telif ettiği kıymetli eserlerin hepsinin Yunanlıların çıkardıkları yangın neticesinde, ziyana uğramış olduğu söylenmektedir. Ancak hayatı boyunca yapmış olduğu sohbetler, kâtipler tarafından kaydedilmiştir. Çok ibret verici bu elyazması eserlerin bir kısmı günümüze kadar ulaşmıştır. Kabr-i şerifleri, Güney Köyü'nde olup elan ziyaretgâhtır. (*Menâkıb-ı Şerefiyye*, Hasan Burkay).

2.5. Tarikat Silsilesi

İhsan Tamgüney Efendi'nin tarikat silsilesi şöyledir:

1. Hz. Muhammed Mustafa (sas.)
2. Ebû Bekir es-Siddîk (ra.)
3. Selman-ı Farisî (ra.)
4. Ebû'l Kasım b. Muhammed b. Ebû Bekir es-Siddîk (ks.)
5. İmam-ı Cafer es-Sadık (ra.)
6. Bâyezid-i Bestâmi (ks.)
7. Ebû'l-Hasen el-Harakânî
8. Ebû Ali Farmedî
9. Yusuf el-Hamedânî (ks.)
10. Abdu'l-Halik el-Gücdüvânî (ks.)
11. Ârif-i Rivgîrî (ks.)

12. Muhammed Fağnevî (ks.)
13. Ali Ramitinî (ks.)
14. Muhammed Baba Semmasî (ks.)
15. Seyyid Emir Külal (ks.)
16. Muhammed Bahaaddin Nakşibendî (ks.)
17. Alâeddin-i Attâr (ks.)
18. Yakub-ı Çerhî (ks.)
19. Ubeydullah-i Ahrar (ks.)
20. Muhammed Zahid (ks.)
21. Derviş Muhammed (ks.)
22. Hâcegî Emkinekî (ks.)
23. Muhammed Baki (ks.)
24. İmam-ı Rabbanî Ahmed-i Farûkî es-Serhindî
25. Muhammed Masum (ks.)
26. Seyfeddin ibn Muhammed Masum (ks.)
27. Nur Muhammed-i Bedvânî (ks.)
28. Habibullah Mazharî (ks.)
29. Abdullâh-ı Dehlevî (ks.)
30. Halid-i Bağdadî (ks.)
31. İsmail-i Kürdemirî (ks.)
32. Muhammed Şirvanî (ks.)
33. Ebû İshak (ks.)
34. Seyyid Cemaleddin (ks.)
35. Ahmed Suğurî (ks.)
36. Muhammed Medenî (ks.)
37. Şerafeddin Zeynelabidin (ks.)
38. İhsan Tamgüney (Sultan Baba).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BAZI ÖNEMLİ GÖRÜŞLERİ

A. SOSYAL HAYATLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Sosyal hayatla ilgili görüşlerine geçmeden önce İhsan Efendi'nin 24 saatini yazmak gerekirse kısaca şu şekilde özetleyebiliriz: Gece hayat başlar. İstisnası yoktur. 01.05'te kalkmamıştır. Saat 01.00'de ayaktadır. Hiçbir geceyi yatakta geçirmemiştir. Ve hiçbir gece saat kurduğuna yakınları şahit olmamıştır. 01.00'den sonra 3-4, yerine göre 5 saat geceyi namaz, tesbih, dua ve Kur'an okuyarak geçirir. Bunlarla sabah namazına ulaşır. Bu, gece hayatı ister yaz geceleri geç, isterse kış geceleri erken yatsın hiç değişmemiştir. 01'de kalktıktan sonra bir daha yatmaz. 3 şeyle uğraşır; Kur'an, tesbih, namaz ve içindeki dua. Sabah namazını cemaatle kılar. Gelir ve ticaretle meşgul olur. Sabah namazından sonra yatmanın rızka mani olduğunu söylerdi. Üzerine güneş doğduğu vaki değildir. Güneş doğduğunda o hiçbir

zaman yatağında olmamıştır. Ve yine istisnası yok gibidir. Ömrü boyunca ciddi manada sahurı da olmamıştır. Sadece sünnet yerine gelsin diye zeytin veya bir lokma veya birkaç yudum su ile iktifa etmiştir. Tek öğünü vardır. 365 günün 360 günü oruçlu olduğunu hanımından başka kimse bilmemiştir. Söylememiştir, ben şunca yıldır oruç tutarım diye. Sabah namazıyla dünya yaşamı başlar. Akşam namazına kadar dünya işleri, ticareti meşguliyeti içerisinde 365 günün 365'inde de istisnasız her gün yenileri de olmak kaydıyla yüzlerce insanla meşgul olur. Bunların çoğunun maddi sorunları olduğu gibi, hasta olanlar, bunalımda olanlar vs. her türden insan olurdu. İşrak, Kuşluk, Evvabin ve Teheccüd namazlarını ihmal etmez. Bunun yanında İhsan Efendi'nin günü namaz vakitlerine göre ayarlanmıştır. Öğleden sonra birazcık kuşluk uykusu vardır. Yarım saat, bir saati hiç geçmemiştir. Akşam namazıyla birlikte orucunu açar. Akşam ile yatsı arasını Kur'an okuyarak geçirir. Yatsıyı hep cemaatle kılar. Yatsıdan sonra hayatı boyunca istisnası yok gibidir, hemen yatar. Ve yine gece saat 01.00'de ayaktadır.

Kızı Fatma Ay, İhsan Efendi'nin 24 saatini şöyle özetler: "Gece her gün 1'de kalkar. Tesbihat yapar. Sonra biz kendisi için çay hazırlarız. Uykusunun kaçması için. Virdleri vardır. Yani Kur'an okuma fasılları. Daha sonra uzak illerden gelen insanların ziyaretlerini kabul eder. Kimseyi geri çevirmezdi. Bu insanlar bizim davetlimiz, misafirimiz oluyordu. Onlarla birlikte bir saatlik Kur'an çalışması olurdu. Sonra cemaatle sabah namazı kılınır, ondan sonra bu cemaatin arkasından baba ilticaya geçerdi. Bir buçuk saat ümmeti için gözlerinden kan gelene kadar ağlardı. Bütün gayesi, Kur'an'ın ahkâmına karşı gasp edilmiş hakların alınmasıydı. Yalvarırdı, feryat ederdi Rabbine. Bütün duaları ümmetin kurtuluşuydu.

Gece ilticası bittikten sonra dükkâna gelir, oradaki hastalara, dertlilere elinden geldiği kadar yardımcı olur. Onlara ilk önce dostunu, düşmanını tanıtır. Son zamanlarda ağlamaktan gözlerini kaybetmişti.

Bir evladı şöyle anlatır: “Biz beş kardeştik. Hiçbir zaman bizi ön plana almamıştı. Onun için hep ümmet, hep ümmetti. Biz babamızla oturup, sofrada bir kere yemek bile yemedik. Sofrası bütün Ümmet-i Muhammed’e açıktı.” (Cuma). Onun Zeytinburnu’ndaki küçük ticarethanesi aynı zamanda bir okul görevi görüyordu.

1. Çocuk Terbiyesi

Çocuk temizdir. Saftır, yaş bir ağaçtır. Nasıl yetiştirirsen o şekilde büyür, gelişir.

İhsan Efendi çocukları çok sever, onlara sevgiyle yaklaşır. Onlara hiçbir zaman sert davrandığı görülmemiştir. Çocukların dinî eğitimi üzerinde hassasiyetle dururdu. Onları ödüllendirmek suretiyle dinî bilgilerini öğrenmeleri için yönlendirirdi. İhsan Efendi cemel meşreplidir. Çok yumuşak huylu biridir. Oğlu Hüseyin Tamgüney bir anısını şöyle anlatır: “Bir gün eve geç gelmiştik. Annem bizi içeri almamıştı. Annem eli sopalı biriydi. Babam ise tabiri caizse beşer üstü biriydi. Bir insan o derece yumuşak olabilir. Annem geç saatte geldiğimizden dolayı bizi içeri almadı. Biz de tüm kardeşler merdivenlere dizildik yattık. Babam da bizi odada zannediyormuş. Gece namaz için kalktığında bizi bulamayınca/göremeyince anneme soruyor. Annem ise onlar cezalı, onlar dışarıda, sakın içeri alma diyor. Babam dayanamayıp bizi içeri alıyor. Rahmetli babam da ahlak-ı nebevinin bir tezahürü vardı. Nasıl ki Hz. Enes (ra.) “Peygamberin yanında on yılım geçti, ne yaramazlıklar yaptım, bana öf bile demedi.”, diyor. Babam rahmetli de Peygamberimiz’in adabını, edebini örnek almış bir zat idi.”

2. Hayvanlara Karşı Şefkat

İhsan Efendi, hayvanların olduğu gibi tüm cemadatin ve nebatatın Allah'ı zikrettiğini söylerdi.

Cenab-ı Hak hayvanları insanların emrine vermiştir. Tüm mahlukatta olduğu gibi. Onlara kötü davranmak günahdır.

Kendi anlatır; bir keresinde ahıra girer, hayvanların zikretmekte olduğunu görür. Öyle ki zikrede ede bayılırlar. Yeniden kendilerine geldiklerinde, hayvanları sıvazlayıp; “Asıl hayvan biziz, siz değilsiniz.” der.

Kızı Fatma Tamgüney anlatıyor. “Hiç unutmam bir gün küçük dükkânda hanımların çok kalabalık olduğu bir zamanda şemsiyeli bir beyefendi dışarıda bekliyordu. Beklemekten usanmış olacak ki söylenmeye başlamış. Saatlerdir bekliyorum, kimse ilgilenmedi, böyle olur mu? Ehl-i hâlden biri aman efendim sıranızı bekleyin. Onun sizden haberi var. Kendileri çok büyük bir zat. İçinizden daha bir şey geçirmeyin zararını görürsünüz!

–Hadi canım sende (af edersiniz) o köpek bile olamaz, dedi adam.

–Sultanımın duyması mümkün değil, dükkân kapısı kapalı, kendileri içeride sohbet ediyordu. Kalkıp dışarıya çıkıyor, gayet mülayim.

–Evlat, çok doğru söylediniz. Köpekte üç sıfat vardır. Bir insanda bulunsa kümeli evliya olur.” dedi. (24 Kasım 1994, *Millî Gazete*).

3. Mektuplaşması

İhsan Efendi mektubu bir tebliğ aracı olarak kullanmıştır. Mektup vasıtasıyla müridanından bir kısmına ve siyasi-lere hatırlatmalarda ve tavsiyelerde bulunurdu.

Kapatılan MNP ve MSP genel başkanlarından Süleyman Arif Emre bu konuyla ilgili bir anısını şöyle anlatır: “Daha Millî Nizam Partisi kurulur kurulmaz daha kendisiyle görüşüp tanışmadan kendiliğinden MNP hareketini çevresindekilere desteklemelerini emretmiştir. MSP kurulduktan sonra (ben genel başkanken) her hafta bir kurye ile bana mektup gönderirdi. Partinin politikasında eksik gördüğü, fazla gördüğü hususları belirtip onların düzeltilmesini isterdi. Aktüaliteye uygun ve tam isabetli tavsiyelerde bulunurdu. (20-26 Kasım 1992, *Cuma*).

4. Misafirleri Ağırlaması

İhsan Efendi çok cömert, yedirmeyi, içirmeyi çok sever. Sofrası her zaman açıktır. Hiç misafiri eksik olmaz. Her gün onlarca, yüzlerce insan gelir ziyaret eder. Herkesin yardımına koşar. Onları ağırlar, dertleri, hastalıkları, tüm sıkıntılarıyla ilgilenirdi. Kim olursa olsun hiçbir zaman geri çevirmemiştir. Bir gün Ermeni kadını okunmaya geldiğinde onu dahi reddetmemiştir. Kimseyi kırmadan yardımcı olur. Şu an dahi çingenelerden birçok müridi vardır. Bunun nedeni misafirperverliği, alçakgönüllülüğü ve kimseyi kırmamasıdır.

5. Yakın Çevresine (Sevdiklerine/Ailesine) Karşı Davranışları

İhsan Efendi herkesin öncelikle yakın çevresinden sorumlu olduğunu söylerdi. Çoluğun çocuğun rızkını kazanmak hususunda çok dikkatli, çocuklarının kursağına haram lokma girmemesi için çalışmış bir zattır İhsan Efendi.

İhsan Efendi’de ümmet bilinci olduğundan dolayı, hiçbir zaman nefsinin, çoluk çocuğunu ümmetin önüne koymamıştır. Bundan dolayı ailesiyle fazlaca ilgilenmemiştir de denilebilir. Sahabedeki başkasını kendi nefesine tercih etme

hususunda tam yerini bulmuştur. Hz. Ebu Bekir'e Hz. Peygamber, ailene neyi bıraktın deyince, Allah ve Resülü'nü bıraktım cevabını veriyor. İhsan Efendi de Hz. Ebu Bekir'in o nebevi usulünü kâmil manada uygulamış ve ailesine de uygulamıştır.

Evlatlarından biri sözle bir anekdot sunar: "70'li yıllarda millet ekonomik sıkıntı içerisindeydi. Babamın bakkalı vardı. Millet gaz ve yağ kuyruklarında saatlerce beklerlerdi. Bizim depolarımız büyüktü, gazlar gelir, metrelerce kuyruk oluşurdu. Evimizde gaz biterdi. Kendi evine dahi kuyruktan verirdi. Siz de kuyruğa girin derdi. Öyle olmuştur ki birçok zaman gaz bitmiştir, bizim gaz alamadığımız olmuştur.

İhsan Efendi Ümmet-i Muhammedi her zaman kendi nefsine tercih etmiştir.

6. Kadınlara Karşı Davranışları

Kadınlara kendi aralarında organize olmalarını istedi. Kadınlar kendi aralarında birçok çalışmada bulunmuşlardır.

İhsan Efendi kadınların İslam mücadelesinde çok önemli sorumluluklarının olduğunu her fırsatta vurgulamıştır. Kadınlar üzerinde özel ilgi ve alaka ile yönlendirmelerde bulunmuştur. Bu nedenle olsa gerek müridanın %70'ine yakını hanımlardan oluşmaktadır.

Kadınların tesettürünün önemini ifade eder, kadınların evde dahi tesettüre riayet etmeleri gerektiğini söylerdi. Kadınlara İslami usullere göre pardösü imal etmek için ilk defa kendi tarikatı bünyesinde çok ortaklı bir şirket kurmuştur.

Kadınların İslami mücadelele sathında her hâlükârda yer almaları gerektiğini savunurdu. “Bizi kadınlarla mahvettikler, yine kadınların İslami mücadeleleriyle mahvolacaklardır.” derdi. (*Cuma*).

7. Fakirlere Bakışı, Kusurları Örtmesi

İhsan Tamgüney Efendi hiçbir zaman geleni geri çevirmemiştir. Fakir, zengin ayırımı yapmamıştır. Her gelenin derdiyle ilgilenmiştir. Oğlu Hüseyin Efendi konuyla ilgili şunları söyler: “Şu an yolun en ateşli bağlılarından olan çingeneler diye nitelendirilen insanlar, İhsan Efendi’nin inceliği, onları incitmemesi, hatalarını gizlice rencide etmeden söylemesi vesilesiyle bu kapıya bağlanmışlar ve bu seviyeye gelmişlerdir.”

O, ticarethanesine gelen hiç kimseyi boş çevirmemiştir. İnsanları incitmemiş, ayıplarını ve kusurlarını örtmüş, settârü’l-uyûb olmayı talebelerine de tavsiye etmiştir.

8. Temizliğe Karşı Hassasiyeti

İhsan Efendi çok disiplinli ve programlı biriydi. Temizliğe çok dikkat eder, Müslüman’ın temiz olması gerektiğini söylerdi.

Maddi ve manevi temizlikle alakalı nükteli bir davranışı şöyle anlatılır:

Dükkâna gelen herhangi birine, “Evladım bir Millî Gazete ile bir de sabun alır mısın?” derdi. Adam, itiraz etmeden alırdı ama parayı öderken içinde bir ukde kalmış gibi Sultan Baba’ya bakardı. Sultan Baba o insanın içinden geçenleri okurcasına, “Bak evladım, bu gördüğün sabun insanın bedenindeki maddi pislikleri temizler. *Millî Gazete* ise insanın kalbini ve ruhunu manevi pisliklerden temizler.” derdi.

9. Hastalara Karşı Davranışları

İhsan Efendi hastalığı verenin de şifayı verenin de Allah Teâlâ olduğunu söyler. Nebevi sünnette olduğu gibi hastalara belli dualar okur, bunun yanında onlara tıbbi tedavi görmelerini söylerdi. Hastalar okunurken günlerine ara verilmemeli. Televizyon seyretmemeli ve abdestsiz gezmemelidirler, derdi. Kendisine şifa bulmak için gelenlerle alakalı bir seveni şunları anlatır: “Kendisine tabiplik icazeti verilen Sultan Baba, devrinin insanlarına Kur’an-ı Kerim’den şifa ayetlerini okuyarak Allah’ın izniyle tedavi ederdi. Sultan Baba kendisine okunmaya gelenleri hiç kırmaz, hemen okumaya başlardı. Okurken, meşrep, mezhep ayrımı yapmazdı. Hastalar, o Kur’an okuyunca huzur bulurlardı. Yarım saat önce inleyerek okunmaya gelen hasta insanların inlemeleri durur, yüzleri gülerdi. Sultan Baba’nın ılık nefesi, sanki Medine rüzgârıydı. Allah’ın izni ile okunan herkesi iyi ederdi.” <http://www.yenidendogus.net/forum/bueyuek-thahsiyetler/2960-vefatynyn-14-yylynda-sultan-baba.html>.

Bir gün zamanın korgenerallerinden birisinin hanımı hastalanmıştı. Doktorlar çare bulamıyorlardı. Bunun üzerine Efendi’yi duyup geldiler. İhsan Efendi Kur’an’dan aldığı ilhamla kadını tedavi eder. Kadın sıhhatine kavuşur. Doktor mokter istemediğini söyler. Korgeneral, İhsan Efendi’ye kendisini evlatlığa kabul etmesini ister. (*Cuma*).

Kızı ve aynı zamanda manevi evladı Fatma sıkıntısının reçetesini veren babası İhsan Efendi’den şu şekilde bahseder:

“Sultan Babam; bu kez sabrı tavsiyede halim, selim, mülayim, Kur’an ahlaklı velim. O yapıda görülürdü. Bir anneden daha sıcak, bir babadan daha itimat sunacak yumuşak, sevecen. Sakin bir pozisyonda dert dinler. Kul ağlar, o ağlardı. Nur halesinde, nur sohbetinde, nur çehresinde insanı

oldukça ferahlatır, rahatlatırdı. Hemen mübarek elini Kâbe tasına uzatır, zemzem içirir ve küçük bir kâğıdı elimize tutuştururdu. Devam ederdi, “Dert bitmez kul ölmeyince, kul gülmez O’nu görmeyince.” derdi ve içini çekerdi. “Bu duayı her gün oku, mutlak kalkar senden sıkıntı, dert, korku.” derdi. Manevi hastalıkların tedavisi için “salavatı” tavsiye ederdi. (25 Kasım 95, *Millî Gazete*).

İhsan Efendi, dergâhı için, “Burası hastanedir, burada ister ruh, isterse beden hastası olsunlar bazen aşikâr bazen gizli şekilde tedavi edilirler. Yalnız buradan yukarı bizim tesir gücümüz yoktur.” derdi (boğazdan yukarısı, yani deliler vs.).

Yine bir gün kendisine şifa bulmak için gelenlerden biri bir Ermeni vatandaşıdır. Sevenlerinden biri bu olayı şöyle anlatır: “Bir Ermeni vatandaş, herkes gibi, Sultan Baba’nın şifa pınarı olduğunu duymuş, ‘Ben de nasipleneyim.’ diye okunmak için dükkânına gelmiş. Sultan Baba, Ermeni vatandaşı tebessümle karşılaşmış, talebelerine, ‘Efendiye abdest yerini gösterin.’ demiş. Abdesthaneyi gösteren kardeşimiz, Ermeni vatandaşa abdest almasını da öğretmiş. Aynı onun gibi besmele çekerek abdestini alan Ermeni vatandaş, Sultan Baba’ya okunmuş ve iyi olmuş.” Şu ifadeler İhsan Efendi’nin bu yönünü özetliyor kanaatindeyim: “Dilinde deva, kalbinde vefa vardı. O herkese yârdı, dertli, keyifli hep onu arardı.” <http://www.yenidendogus.net>.

10. Tedbir ve İhtiyata Verdiği Önem

İhsan Efendi hayatı boyunca kullardan korkmamıştır. Bu nedenle hiçbir zaman mücadeleden –bazı bahaneler ile- sürerek- geri durmamıştır. Küçük baskılar neticesinde Müslümanların dağıldığını görünce çok üzülür, “Bırakmak yok mücadeleye devam; yerine göre hicret edeceksin, burada olmazsa başka bir yerde mücadeleye devam.” derdi.

İhsan Efendi mücadele aşkıyla yanıp tutuştuğu kadar da ihtiyata önem veren bir müridi. Dergâhın bulunduğu, Ziya Gökalp Caddesi zaman zaman çok kalabalık olur, polisler rahatsız ederlerdi. Batı Garnizon Komutanlığı'nda, Jandarma Genel Komutanlığı'nda, İstanbul'da orgeneral müridleri vardı. Polislerin caddeye girip müridanı rahatsız etmelerini engelliyorlardı.

Bir müridi, tedbire verdiği önemi şu anısıyla anlatır: “Bir gün hiç unutmam zikre gidiyoruz. Arkaya baktık ki ekip arabası, sivil polis takip ediyor. Baba rahmetli, “Hemen doğru Fatih Camii’ne çekin.” dedi. Ekip Fatih Camii’ne kadar takip etti. Arabayı park ettik. Onlar da park etti. Camiye girdik, “Arabalar orada kalsın.” dedi. O yakınlarda müridandan birinin evi vardı. “Oraya gidelim.” dedi. Biz camiye ön kapıdan girdik, yan kapıdan çıktık. Polisler ön kapıda bekliyorlar. Gittik zikrimizi yaptık. Epey geç saat olduktan sonra baba rahmetli, “Git bak bakalım, polisler duruyor mu?” dedi. Gittik, baktık ne polis kalmış, ne başka bir şey. Baba çok uyanıktı. Korkusuz, korkusuz olduğu kadar da ihtiyatlı hareket eden biri.”

11. Zenginlerle Münasebetleri

İhsan Efendi zenginlere ticari tavsiyelerde bulunur, onların dünya ekonomisini yakından takip etmelerini ve şirketleşmelerini önerirdi.

İnsanları namaza ısındırmak, sevdirmek için kolaylaştırırdı. Bazen sadece sabah namazını kıl veya öğleden başla diyerek, yeni başlayacaklara sevdirdi. Bu şekilde nice insan (cahil, küfürbaz, içkici, kumarbaz) kötü alışkanlıklarını terk etmişler ve İslam’a dört elle sarılmışlardır.

Bazılarına da çok ağır görevler verirdi. İhsan Efendi’nin yanına 2-3 tane Amerikalı gelir. Rüyasında İhsan Efendi’yi

görmüş. Aramış, bulmuş, Müslüman olmak istiyor. Müslüman oluyorlar. Onlara şu kadar kaza kılacaksın, şu kadar tesbih, şu kadar oruç tutacaksın diyerek çoğu zaman yaptığının aksine ağır görevler verir. Onlar ise tarikatın en sağlam bağlılarından olurlar. Yani İhsan Efendi ihtiyaca göre verirdi. Nabza göre şerbet verirdi.

İbadet konusunda çok ısrarkâr değildir. Ancak kaza namazlarının kılınması üzerinde dururdu. Borçlu olunmaması gerekirdi. Bunun dışında tebliğ, irşad, mücadele, cihadı müridi olsun olmasın, emirse emir, ricaysa rica, bazen yumuşak, bazen sert herkesten yapmalarını isterdi.

O, hidayet yuvasının efendisi, o meleklerin davetlisi, zaman zaman gök gibi gürler, nur gibi terler, manalı güler ve şunu der:

“Dünyaya kalben terk, kesben hizmet et,
Keramet, şöhret olman etme rağbet,
Cihatsa Hakka hizmet.
Anlayana bu en büyük nimet, en büyük emanet,
Gönül rikkati can hiddeti ruh saffeti ile
Ya Rab cümlemize nasip et.

12. Kalp Kırmamak

İhsan Efendi kim olursa olsun kalp kırmamaya azami gayret gösterirdi. Müridlerine kimsenin kalbini kırmamalarını tavsiye ederdi. Konunun önemini şu sözlerle dile getirirdi: “Gönül kırmak Kâbe’yi yıkmaktan daha büyük günahdır. Çünkü Kâbe’nin mimarı insan, yıkarsan yeniden yapılır; fakat gönül yıkarsan yeninden yapılmaz, çünkü uestası yok.”

B. DİNÎ HAYATI

1. Sünnete Bağlılığı

İhsan Efendi'nin tüm hayatı sünnete uygundur. Hayatını sünnet yönlendirmiştir. Sünnet onun için bir nur, İhsan Efendi ise nurla hayatını adımlayan bir mücahiddir.

“Bir gün Hz. Aişe'ye sahabe gelip sordu. Ya Aişe, Efendimiz'in en calib-i dikkat bir olayını bize anlatır mısın?

Aişe (ra.); Onun her hareketi calib-i dikkattir, hangisini anlatayım ki diyerek söze başladı: Bir gün Resulullah'ın (sas.) teni tenime değişiyordu. Dedi ki; ey Aişe! Senin benim üzerimde hakkın var. İbadet etmek istiyorum. Müsaade etmesen de yanında kalacağım. Ben de dedim ki, Ya Resulallah! Benim yanımda kalman beni çok sevindirir. Hep yanımda olmanı isterim. Ama ibadetini yapıp gönlünün hoş olması daha çok hoşuma gider. Resulullah kalktı, namaza başladı. Kıyamda ağlamaya başladı. Uzun süre ağladı, rükûa gitti, uzun süre ağladı, secdeye gitti yine çok uzun süre ağladı. Ta ki sabah Bilal ezanı okuyana kadar. Ben dedim ki, Ya Resulallah! Dünyada ve ahirette cennetle müjdelenmiş olduğun hâlde neden bu kadar ibadet ediyorsun? “Ya Aişe şükreden bir kul olmayayım mı?” dedi. İhsan Efendi her gece sabahlara kadar gözyaşı döker, Ümmet-i Muhammed için ilticada bulunurdu. Birçok insan Resulullah'ın bir kısım sünnetini yerine getirebilirler. Ama o Resulullah'ın her sünnetini yerine getirmek için bir hayat sarf etmiştir. Yaşadığı 24 saat dünyada çok az insanın yaşadığı veya yaşayabileceği bir 24 saattir.

İhsan Efendi, her amelini Peygamber'in aşkı neticesinde ümmete mal etmiştir. Bir müridi, bu konuda şunları söyler: “Milletin izzeti, devletin saadeti için her faydayı, her ecir, her ameli Hz. Muhammed'in (sas.) aşkından, ümmetine

hasreden ali kişiliğine emr-i bi'l-ma'rûfla mücadele eden, nizamı âlem davasını eğilmeden başında taşıyan, gündüz fikirle gece zikirle yani geceleri zahit, gündüzleri mücahit olan Sultan Babam Resulullah'ta olduğu gibi müminlere merhametli, düşmana karşı çok hiddetlidir.”

İhsan Efendi'nin yürüyüşü de Resulullah'ın (sas.) sünnetine uygundu. Dik ve sert yürürdü.

Hülasa o, yaşantısını Resulullah (sas.) gibi tanzim etmeye çalışan bir insandı. Resulullah'ın (sas.) ahlakı onun için en önemli ölçüydü.

2. Kur'an Okuması ve Dinlemesi

İhsan Efendi Kur'an'a çok önem verirdi. Her hafta hiç ihmal etmeden 2 tane hatim yapardı. Gözlerinden rahatsız olduğu zamanlarda dahi Kur'an-ı Kerim okumayı ihmal etmemiştir. Kur'an'ı hiç elinin altından düşürmemiştir.

Kur'an'ı hayata geçirilmesi gereken ilahâ nizamın yazılı şekli olarak görürdü. Şevki Yılmaz bu hususta şunları söyler: “Mübarek Kur'an eczanesine gelmeyenin ıstırapı büyüktür.” derdi. O, Kur'an hükümleriyle hareket ederdi. “Allah'ın ipine sınımsız sarılın tefrikaya düşmeyin.” ayetini devamlı okurdu. Devamlı “velâ teferrekû velâ teferrekû” diye tekrarlardı.” (Cuma).

İhsan Efendi hafızlık müessesesine de çok önem verirdi. Kur'an'ın günümüze, hafızlar sayesinde hiç bozulmadan geldiğini söyler, çocuklarını hafız olmaları için yönlendirirdi. Hafız olanları ödüllendirirdi. İhsan Efendi Kur'an dinlemeyi de çok severdi.

Kızı Fatma Ay ise şunları söyler: “Babamın en çok vermek istediği mesaj, ülkemizin tekrar uyanıp Kur'an hâkimiyetinde aynı bayrak altında birleşmesiydi.”

3. Abdest ve Namazda İlgi Çeken Davranışları

İhsan Efendi abdestsiz bulunmazdı. Her zaman abdestli bulunmayı müridlerine tavsiye ederdi. Abdest alırken sünnete uygun bir şekilde alırdı. “Büyük evliyalar kalplerine bir ukba sıkıntısı gelse hemen abdest alırlar, dünya ile ilgili bir düşünce gelse gusül alırlar.” derdi.

4. Kabir Ziyareti

İhsan Efendi kabir ziyaretlerine çok önem verirlerdi. Zeytinburnu'nda başlayıp, Yedikule, Sümbülefendi, Merkezefendi, oradan aşağıya inip Eyüp Sultan Camii, Eyüp el-Ensari, Eminönü'ne kadar yürür, oradan vapurla Üsküdar'a geçer, Aziz Mahmut Hüdayi Hazretleri'ni ziyaret eder, Karacaahmet'e giderdi. Orada da kabir ziyaretinde bulunurdu. Bunların tamamını müridanıyla yaya olarak gezerdi. İhsan Efendi çok yer dolaşırdı. Müridanına da tavsiyelerde bulunur, buralarda dolaşın, buralar dua yerleri, duaların kabul olunduğu yerlerdir buyururdu. Senede birkaç kez Yalova Güneş Köyü'ndeki mürşidinin kabrine gider. Orada birkaç gün kalırdı.

5. Sadaka Dağıtması

İhsan Efendi sadaka dağıtmayı çok severdi. Kim olursa olsun kapısına geleni boş çevirmezdi. “HİÇBİR İNSANI BOŞ ÇEVİRMEZDİ.” cümlesi bu başlık altında İhsan Efendi için en çok söylenen sözlerdendir. “Sadaka ömrü ziyade eder, belayı defeder.” derdi. “Bir keresinde bir Ermeni korka korka içeri girer. Baba, “Ne derdin var? Söyle bakıyım. Senin adın ne?” dedi. Frank, Ne, ne diye birkaç defa sordu. Kulağını eğer bazen tekrar tekrar sorardı ki karşısındaki rahatlasın, heyecanı yatışsın.”

İhsan Efendi sadakanın sadece el ile verilmeyeceğini, insanın her uzvunun sadakası olduğunu söylerdi.

“BU KAPIDAN GİRENLERİ BİZ KOVAMAYIZ” derdi.

6. Mübarek Geceler ve Dinî Bayramlara Gösterdiği Önem

İhsan Efendi'nin 86 yıllık ömrü boyunca farklı bir günü olduğu görülmemiştir. Her gününü, her gecesini hakkını vererek ifa etmiştir. 365 gecesini de Kadir Gecesi şeklinde geçirmiştir. Özel bir günü yoktur. Her günün, her saatin, her saniyenin İhsan Efendi'nin yanında çok ehemmiyeti vardır. Her geceyi mübarek gece olarak değerlendirmiştir. Özel, genel olmuştur. Hiçbir gecesi yoktur ki yatsıyı kılıp yatsın ve sabahleyin kalksın. Her geceyi kadir bilmek her geleni de Hızır bilmek sözü tam manasıyla İhsan Efendi'nin hayatında yerini bulmuştur.

7. Rızık Konusundaki Görüşleri

İhsan Efendi rızıkına dikkat eder, helal rızık için azami derecede hassasiyet gösterirdi. Ticari hayatında 12 defa iflas etmiş olmasına rağmen, devlet memuriyeti almamıştır. Cumhuriyet'in temelini faiz sistemi üzerine kurulduğunu söylerdi. “Biz, babamızın memur olmasından dolayı manevi açıdan çok zorluklar çektik. Evlatlarımızın bu zorlukları yaşamasını istemeyiz.” derdi.

Müslümanlar Müslüman'ın işyerinden alışveriş yapmıyordu. Kişinin ne yediği, nereden yediği çok önemlidir. İhsan Efendi bir Kurban Bayramı sonrası alışverişten dönerken Sirkeci'den trene biner. İftar vakti girdiği için, simitçiden simit alır ve simitle açar iftarını. O simitten sonra manevi yat kesilir. Manevi açıdan birkaç gün sıkıntı yaşar. Araştırır, simitçiyi ve simidi imal eden fırını bulur. Fırıncının

mütedeyyin bir zat olmadığını ve uygunsuz işler yaptığını öğrenir.

Bir gün yine kasaptan et alır. Yedikten sonra aynı şekilde manevi sıkıntılar zuhur eder. Kasaba gidip sorar. Kasabın sattığı etin ithal et olduğunu öğrenir. O etten dolayı o kadar sıkıntı çektiğini söylerdi ki bir daha et yemeye tevbe eder.

İnsanın midesine giren her şeyin insanı doğrudan etkilediğini, kalbe menfi veya müspet yönde tesirlerinin olduğunu söylerdi.

8. Oruç Adabı

İhsan Efendi ömür boyu oruç tutmuştur. Bunu hayatı boyunca hanımından başka kimse bilmemiştir. Müridlerine ise pazartesi, perşembe, Muharrem'in ilk on günü, recep, şaban, ramazan oruçlarını tavsiye etmiş; orucun kötülüklerle karşı kalkan olduğunu söylemiştir.

9. Hac ve Umre Ziyaretleri

İhsan Efendi 12 defa hac ve umre ziyaretinde bulunmuştur. Mekke, Medine'yi çok sevmesine rağmen, onun birinci gayesi olan cihat arzusu neticesinde olmuştur ziyaretleri. Yani salt manada bir ziyaret değildir onunki. Yaptığı ziyaretleri haccın sevgisinden ziyade Ümmet-i Muhammed'in kurtuluşuna vesile olmasının dua, niyaz, istida ve ilticası için yapmıştır. Müslümanların hac ve umre vesilesiyle bir araya gelip bir lider öncülüğünde Ümmet-i Muhammed'in sorunlarını masaya yatırmaları gerektiğini söylemiştir. Haccın ve umrenin, Müslümanların bir araya gelip, zirve oluşturarak burada tüm İslam aleminin sorunlarının konuşulduğu bir yer olarak görülmesi gerektiğini söylerdi. Yoksa Allah dostlarının her zamanda değil, her nefeste ziyaret etmelerinin mümkün olduğunu ifade ederdi.

10. İslam Büyükleriyle Münasebetleri

İhsan Efendi kendi zamanındaki birçok müşşid ile diyalog hâlindeydi. Fırsat buldukça ziyaret ederdi. En fazla da Mehmet Zahid Kotku Hazretleri'ni ziyaret eder, onunla görüşürdü.

Birçok siyaset adamıyla da görüşürdü. Özellikle Necmettin Erbakan'la sık sık bir araya gelirlerdi. Necmettin Erbakan'dan "Kumandan" diye bahsederdi. Bir müridi bu konuda şöyle söyler: "Seksen altı yaşında olmasına rağmen İslam, devlet, şehadet, cihad gibi mevzuları işlerken yirmi yaşındaki bir genç gibi canlandığını görürdük. O, geceleri abid gündüzleri mücahiddi. "Yeryüzünde bir kişi Millî Görüş'çü kalsa o da Kaf dağının ardındadır deseler, bilin ki o bizizdir." derlerdi. Mehmed Zahit Kotku Hazretleri'ni mevzu bahis ederlerken de; "Hakkın hakimiyeti için verilen Millî Görüş'ün mücadelesinden en büyük desteğin O'ndan geldiğini söylerler. O bizim kardeşimizdir." diyerek kendilerinden sitayişle bahsederlerdi." Ve mürid şu şekilde sözlerini sürdürür: "Hakikaten Mehmet Efendi Hazretleri'ne karşı hususi bir muhabbetleri vardı. Belki de bundandır, her ikisi de aynı ayda, hüzünlü bir güz Kasımında Hakka yürüdüler." (*Millî Gazete*, 25 Kasım 92)

Sami Efendi'ye, Gönenli Mahmud Efendi'ye, Kadiri olsun, Nakşi olsun hepsine karşı aynı muhabbetleri vardı. Kızı Fatma Tamgüney, bu Allah dostlarının çağrısını ne kadar güzel dile getirir;

"Birbirinden büyükler, hepsi aynı meziyetler,
İzlerinden gidelim melekleri geçelim.

Onlar Allah'ın nuru ile nazar eder

Dil uzatırsa bir kul kıyamete kadar çeker" buyururlar.

Çok geniştir ufku

Ona evlat olanlardan kalkar korku.

Hız. Z. Kotku (ks.)

Hız. Mahmud Sami (ks.)

Cennet ehlidir cemaati

Hasretlik olsun onların kefareti.

Hız. Gönenli Mahmud (ks.)

Durma koş, Kur'an hatmet

Hız. Seyda (ks.)

Elleri bir ömür duada

Çağıranı asla koymaz darda

Hız. İhsan (ks.) babamdır, benim nurlu

O üçlerden seyit bulunmaz yiğit

O kılıcı tevhid süper mücahid.

Onlar birer yıldız misali öyle parlak, öyle güçsüz

Ne şeref onları sevmek, onları bilmek,

Kimileri mukimdir kimileri seyyah,

İhtiyaç olundu mu zuhur ederler vallah,

Kimi kisbi, kimi fık-ı nesil tarlasının yedi verenleri

Kimi Nakşidir, kimi Kadiri, gitme geri derler gel beri.

Kimi Mesnevi olursun Mevlana gibi

Kimi halvet, onlar hürmetine ebedi saadet.

İsimlerini bilmek bile büyük devlet.

Hâsılı birer numunedirler güzel ahlaktan hassaten.

Sultan Muhammed Mustafa'dan (sas.)

Her biri ayrı haz, lezzetin meşkdan aşkdan

Nefsin temayülü isyan

Mahvolur ahiretin, dünyan

Ruhun temayülü iman, Kur'an,
 Oku onu oku her zaman.
 Onlar dinde tercümanı teşhiste uzman
 Ey insan düştün nefsin peşine
 Belki günahkârsın öylesine
 Belki de tevbeni bozdun, kızdın birisine.
 Ümid kesme Hakk'ın rahmetinden
 Teferruat isteyen nasiplensin bu veliden
 İnkişaf eder iman yeniden.
 Nur halesiyle kuşatır seni, secde-i şükranda bulursun
 kendini

Dünya olur senin için araç. Gün olur tecelli eder amaç.
 Fark etmez, gökdelen hiç fark etmez yerdelen
 Allah katında ol makbul kişidir, tevbe eden!

Ben de kâinat bahçesinde düşen bir yaprak misali ken-
 dimi hayatın akışına, rüzgârın çıkışına bırakmış, günahını
 istifleleyen, gaye, hedefini unutmuş biri idim. Zamanın tı-
 kandığı, yaşamın çıkmaz sokakta kaldığı bir dünyada, ah-
 laksızlık, yolsuzluk, haram başrol oynuyor. Fuhuş, kumar,
 alkol, kalene değil hayatına attılar gol.

Öte yandan insan evrensel kavgasını yani kul olma sev-
 dasını yitirmiş, fiziksel, ruhsal oldukça rahatsız. Âdeta göl-
 ge üstünde yürüyen heykel. Unutma ki bir gün diyecekler
 dön gel, dön gel!

Hasretin hayat-ı Nebiye
 Tesellim oldu dergâh-ı veliye,
 Günlerden bir gün salı
 Eski bir hidayet yeli

Çağırdı beni veli
Tuttu elimden çevirdi Hakka
Hakikat bu sanmayın şaka
Nasibi olanlar gelir
Bir gün makama.

11. Zikir

“Beni zikredeni ben de zikrederim.” (Ayet)

“Allah’ı zikretmeyi çoğaltınız, öyle ki size mecnun deninceye kadar.” (Müsned)

“Allah’ı zikredenle zikretmeyen ölü ile diri gibidir.” (Hadis)

“Kulum benim için dudaklarını kıpırdatıp beni zikrettiği müddetçe ben onunla beraberim.” (Kutsi Hadis)

“Allah Allah diyen biri bulundukça kıyamet kopmayacaktır.” (Hadis)

İhsan Efendi, “Zikir, sufinin kılıcıdır.” derdi. Toplu hâlde cehri zikir yapılır. Onun haricinde herkes kendi vazifesini yapar. Onun neşesi, eğlencesi, âşıklarda olduğu gibi zikirdi. Zakir; Hakk’ı zikreden, şakir; Hakk’ın nimetlerine şükredendir. O ise hem zakir hem şakirdi. “Entel hâdî entel hû.” sürekli dilinde terennüm ettiği lafızlardır.”

“O zikir kâfire savaş,

Dua ile Rabbine ulaş,

Âmin kâfirin beynini delen taş.” derdi.

İhsan Efendi’nin zikir meclisi zahiriydi. Cehri zikir yapar ve yaptırırdı. İhsan Efendi; “Halkaya oturun (nefse çavuş) tevhidi tokmağı ile vurun, çaresi budur kulun. Hasretle zikreden zakirdir. Malı temizler su, canı temizler HU. Biz maddede yapamadığımızı manada yaparız. Olur olmaz

şeylerle bizleri meşgul etmeyin. Bizde zorlama yok okşama vardır.” derlerdi.

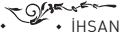
Onun için en büyük kahraman; kendi ifadesiyle “çavuşu (nefisi) esir alandır.” “Sen ona emret, o sana emretmesin. Öldür onu, Rabbine kavuş. Hak tokmağı ile vur, beynini patlat. Bu en büyük cihad. Bütün azalar kalbe, kalp teslim olmuş Rabbe. Gece feryat, gündüz cihad, tam bir ömür heyhat!.. Ne muhteşem bir manzara. Yaratana yaratılanın muhabbet tablosu. (Elhamdülillah) Onlar din, iman, mümin. Onlar Peygamber’imin sağ kolu. Sultan Baba, yurt içinde ve yurt dışında ikamet eden yüzlerce talebeye sahip. Talebelerine eğitimlerinde sadece kurtulmayı değil, başkalarını kurtarma iradesini empoze ediyor. Ashab-ı kiramı, o gökteki yıldızları örnek gösteriyordu.” <http://www.yenidendo-gus.net>. Buradan da anlıyoruz ki onun cihadı nefis-i dizginlemektir.

Kızı aynı zamanda müridi olan Fatma Tamgüney anlatmaya devam eder: “Seneler önce gördüğü rüyayı ya da yaşadığı olayı anlatırdı. Edep ve İslam’dan nasipli tecessüsten uzak gözlerini sımsıkı yumar, rabita yapar, o hâl üzere mübarek başı, sağ omzuna düşer. Bu kez uyuyor diye bizi yanıltırdı. Ama çok geçmeden hikmetli bir söz ortaya atar, nefislerimizi yoklardı. Ve ani bir ifadeyle nerde kaldık. Nereye gittiniz gibi. Bakışlarında hikmet vardı. Konuşmaları çok güzeldi, âdeta ağzından bal damlardı. Bazen de Allah’ın emirlerine muhalif bir iş gördüğünde celalli olurdu.

“Şehvet, bencillik, ihtiras, taassub, hubb-i dünya, tûl-i emel, nefsin sıfatları kirletir canları,

Yalnız zikir ile yok edersin bunları.

Zikrin bir adı da büyük cihad yani Cihad-ı Ekber’dir.” buyururdu.

“Siz güzel Rabbimin güzel kulları. Allah’ı zikretmekle kurtarılırsınız imanları.” sözleriyle zikrin üzerinde dururdu. (*Millî Gazete*, Kasım 95).

Onun için iman en büyük hazinedir.

“Zikir, sohbet ve namazla harcanan nefesler ömür sermayesinin dışındadır.” buyururdu.

“Ruh idmanı riyazet, ruh cilası zikir et.” derdi.

Zikir Adabı

Zikir sohbetlerinden önce 3 defa “Allâhu ekber, Allâhu ekber, Lâ ilâhe illallâhu vallâhu ekber” diye tekbir getirilir, tekbirin Türkçesi olan “Ya yücelerin yücesi Allah’ım, sende başka ilah yoktur. Vallahi sen ekbersin. Bütün hamd ü senalar sana aittir.” cümlesi yine üç defa tekrar edilirdi. Sonra yine üç defa “Eşhedü en lâ ilâhe illallâh, ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve Resûluhû” denilerek kelime-i şehadet getirilirdi. Bunun Türkçesi olan “Şehadet ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed (sas.) Allah’ın kulu ve elçisidir.” cümlesi üç defa tekrar edilirdi. Sonra 500 defa “Estağfirullâh el azîm” diye istiğfar edilirdi. Bir Fatiha-i Şerif, 11 İhlas-ı Şerif okunurdu. Felak ve Nas surelerinden sonra yine Fatiha-i Şerif okunur, bu surelerden sonra 500 kere “Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve sellim” selavat-ı şerif okunurdu. Sultan Baba “Fa’lem ennehû” dedikten sonra 1000 defa “Lâ ilâhe illallâh=Yoktur ilah Allah’tan başka” denirdi. Bin defa da “Allah” denirdi. Sonra 100 defa Cenab-ı Allah’ın güzel isimlerinden (Bütün güzel isimler Allah’ındır) “Yâ Tabîb”, 100 defa “Yâ Müsebbibe’l-Esbâb”, 100 defa “Yâ Hay”, 100 defa “Ya Kayyûm” denir. Tekrar 100 defa “Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve sellim” denir. Tekbir ve şe-

hadet getirilir. Fatiha okunduktan sonra Sultan Baba'nın "Âmîn" demesiyle duaya başlanırdı.

Okunan Kur'an-ı Kerim, tevhid, şehadet ve selavat-ı şeriften hasıl olan sevaplar evvela bizzat, hâce-i kâinat, sebeb-i mevcudat, Hz. Muhammed Mustafa (sas.) Efendimiz'e, ondan hâsıl olan sevap Hz. Âdem'den (as.) Hz. Muhammed'e (sas.) kadar gelmiş geçmiş ne kadar nebi, resul peygamber-i zişan efendimiz varsa cümlesinin ruhlarına bağışlanır. Ondandır hâsıl olan sevap, müctehid imamlarımızın, âlimlerin, zahidlerin, meşayih-i kiram'ın, bütün akraba ve taallukat ve bütün Ümmet-i Muhammed'in ruhlarına bağışlanır, Allah rızası için okunan Fatiha ile ders sona ererdi. Dersten sonra mutlaka çay ikram edilirdi." <http://www.yenidendo-gus.net>.

12. Cihad

İhsan Efendi'nin en önemli özelliklerinden biri de cihad arzusu ile yanıp tutuşan bir mücahid olmasıdır. Her gelene mücadeleden bahseder, hatta İhsan Efendi'nin hayatındaki en önemli karenin cihad olduğu söylenebilir. Yani hayatının son anına kadar mahlûkata hizmeti elden bırakmamıştır.

"Ey iman edenler! Eğer siz Allah'ın dinine yardım ederseniz, O da size yardım eder; adımlarınızı sağlamlaştırır." ayetine ittibaen halka hizmeti Hakk'a hizmet olarak görmüştür. "Muhammed" dinimiz cihad, peygamberimiz mücahiddi. Medine cihad şehri mücahidler şehri idi. İnsanlığı emredilen çizgiye ilahî kudretin hedefine Hz. Peygamber cihadla getirmiştir." diyen İhsan Efendi'nin eğlencesi, neşesi cihaddır. Gaza meydanlarında şehid düşüp tekrar tekrar dirilmeyi arzulardı. Ve devam eder: "Nasıl ki zalimin zulmü kendisi için en büyük zevk, Musalara hükmetmesi en büyük keyf ise biz de Musa olmaktan Hakk'ı tutup kal-

dırmaktan son derece haz ve lezzet duymalıyız. Cesaretli, metanetli olmalıyız.” derdi.

Cihad, İhsan Efendi'nin temel hayat görüşüdür. Onu tanıyanlar onun bütün ömrünü cihatla ikame ettiğini ifade etmişlerdir.

Sohbetlerinin %99'u cihad, devlet, şehadet gibi kavramlar üzerine kurulmuştur. Ülkeye İslami havanın gelmesi, küfür havasının defedilmesi için mücadele ederdi. Cihadsız ilmin fayda getirmeyeceğini söylerdi. Örnek olarak da şu tarihî olayı anlatırlar: “Sultan Abdülhamid Han döneminde Yahudi, memleketi yokladı. En nihayet Selanik'e gitti. Oradan topladığı çapulcu topluluğuyla (her millettten insan vardı) tekrar memlekete döndü. Âlimler sokaklarda boyunlarında ipler olduğu hâlde âleme ibret olsun diye dolaştırıldılar. O günün gazetesinde resimleri çıkmıştı. Neden? Çünkü mücahid yoktu, mücahid olsaydı o çapulcu topluluğu darmadağın, perişan olurdu. İlim cihad değildir. Çünkü onların ilimleri onlara bir fayda getirmedi. Cihad şuurundan mahrumdular. Mücahidlik şuuruna sahip değildiler. Yahudi de memleketin altını üstüne getirdi. Cihadsız ilim fayda getirmez. Bilakis zarar getirir. Fayda getirseydi cennet mekân Abdülhamit'e getirirdi. O tek başınaydı. Hareket ordusu Sultan Abdülhamid'i Selanik'e götürdü. Yolda teneke çaldılar. O da dedi ki: “Dilerim düşman işgaline uğrayasın.” Ondan sonra Yunanlılar kırıp geçirdiler. Cihad ordusunun askeri olmayan Yahudi ordusunun askeridir.” (*Millî Gazete*, 25 Kasım 93).

Yerine uzun yıllar vekâlet etmiş olan Emekli Yarbay Abdülvahid Demirkaya onun İslam mücadelesini şu şekilde özetler: “İhsan Efendi büyük bir mücahiddir. Postuna oturup tesbih çeken şeyhlerden değildir.” (*Cuma*).

Sevenlerinin ifadesiyle İhsan Efendi'nin “cihadı keramet, kerameti cihaddır.”

Kapatılan MNP, MSP genel başkanlarından S. Arif Emre ise İhsan Efendi'nin cihadından şu şekilde söz eder:

“İhsan Tamgüney hocamız, İslam'ı bilen ve herkesin bilmesini, öğrenmesini ve yaşamasını isteyen âlim, fazıl bir insan. Bilhassa cihad konusunda, İslam'ın devlet ve hukuk sisteminin de yürürlüğe geçmesi hususunda çok esaslı bilgilere sahipti ve bizleri bu istikamette yönlendiriyordu. O, katıksız bir İslam mücahidi, bir mütefekkir, bir âlim idi.” (*Cuma*).

Cuma Dergisi editörü olan M. Karahasanoğlu ise İhsan Efendi hakkında şunları söyler:

Cenab-ı Hakk'ın mealen “İnsanoğlu mutlaka zarardadır. Salih amellerde bulunan, birbirine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna.” diye buyurduğu ayet-i celiledeki müstesna insanlardan biriydi İhsan Baba. İhsan Tamgüney Hocaefendi, kendisini yirmi seneyi aşkın bir süredir tanıdığım bu muhterem zat, insanlara hep hakkı tavsiye etti ve şifa pınarından hep şifa dağıttı. Ne zaman ziyaretine gitsem cihaddan sorar hakkın hâkimiyeti için çalışmayı ve çok çalışmayı öğütlerdi. Cesur, basit hesaplardan uzak, gerçek bir mürşid-i kâmil idi. (*Cuma*).

Onu sevenler Müslümanlara emanet ve vasiyet olarak tek kelime bıraktığını, o kelimenin de cihad olduğunu söylerler.

“Bir tek mümin kalıncaya kadar cihad edeceğim. Secdeden kalkmayacağım.” Onun sözüdür. Onun cihad anlayışı gayret edip Allah yolunda insanları hidayete davet üzerine kuruludur. Önce nefisle cihadı tavsiye eden bir Allah dostuydu.

Sevdası, kavgası, duası bir ömür mücahid yetiştirmek için olmuştur. Müntesiplerine hayatı cihad, ölümü şehadet diye nefes nefes aşılamıştır.

13. Dua

İhsan Efendi'nin hayatının önemli bir bölümünü de dualar oluşturur. O her ümmet için dua ve iltica hâlinindedir. İlerlemiş yaşına rağmen duada kollarını saatlerce semaya açar, hiç yorulmadan öylece Allah'a yalvarırdı. Gecenin önemli bir bölümünü dualar oluştururdu. Allah'ın görünen ve görünmeyen ordularının dualar sayesinde İslam ümmetinin yardımına koşacağına inanırdı. Duasında Allah'tan yardım ister, peygamberlerin ve evliyaların şefaathlerini dilerdi. Cinin iyisi de kötüsü de bizden uzaktır derdi.

Duanın kabul olması içinse bedende 1 mg dahi haramın olmaması hazım geldiğini söylemiştir.

Müslümanların her türlü derdiyle uğraşan Sultan Baba, halkın gönlünde taht kurar. Sultan Baba'yı dükkânda ya da sokakta gören eline yapışır, nezaketle öperdi. O da "Cenab-ı Allah hayırlı ömürler versin. Allah doğru yolundan ayırmasın. Ayağını kaydırmassın." diye el öpenlere dua ederdi. <http://www.yenidendogus.net>.

İhsan Efendi "İnsanlık ağacının kökü peygamberler, gövdesi veliler, dalları mücahitlerdir. Bir taraftan budanırlar, bir taraftan aşılırlar. Kıyamete kadar âdemi şeytandan, vatani düşmandan korurlar. Düşman canımıza bir nefes vatanımıza bir hedef der, sabah akşam duaya oturur, âlem-i İslam'a faydamız budur." buyururdu.

O, neredeyse istisnasız her gece kalkar secdelerde göz yaş döker ve ümmet için dua ederdi.

Sultan Baba, dualarında "Atma, ateşine atma Muhammed ümmetini, yakma, ümmetini yakma, ciğerini yakma efendimin." diye yalvarıyordu. Beden ikliminde dert (aşk) ateşi çok yüksekti ki gözlerini kaybetmişti. Cennet mekân Sultan Baba, gönül gözü ile görür, gönül gözü ile yürürdü

(son zamanlarda). O er oğlu er, “Ya Rabbi adil ve bayraktar Müslüman Türk milletini yeniden şahlandı.” diye dua ederdi. <http://www.yenidendogus.net>.

14. Ümmet Bilinci

İhsan Efendi’nin hayatının en önemli karelerinden birini de ümmet sevdası oluşturur. Ondaki ümmet bilinci Hz. Ebu Bekir’in 14 asır sonraya yansımış şekliydi. Hz. Ebu Bekir, “Ya Rabbi bedenimi o kadar büyüt ki cehennemi doldurayım da başkası tatmasın o azabı.” diyordu. Bu bilinç Sultan Baba’da aynen bulunmaktaydı. “Evlat biz cehenneme talibiz, biz onun için Ebu Bekir’iz. Vereceğiz yırtık bir kilim kalıncaya dek, vereceğiz mizanda ümmetin ameline ek. Ve yaksın cehennem, sarsın kavursun alevleri, çevirsin ümmeti. Allah aşkına çevirin geri, sözümüz var Resulüne ervah-tan beri.” derdi. İhsan Efendi tüm İslam âlemi için sancı duyardı. Onun her şeyi ümmet içindir. O, nifak çıkaranların çok büyük bir azaba duçar olacaklarını ifade etmiştir.

İhsan Efendi, “Müslüman nerede darda, nerede narda ise biz oradayız.” diyerek bu şuur içinde yaşamıştır.

“Evlat; intihar dünyada haram

Mahşerde ise en büyük olan iman.” derdi.

“Resulünü ağlatma, ümmetimi yakma ya Rab.” diye terennüm ederdi.

15. Dünya

İhsan Efendi dünyayı fâni olması dolayısıyla, ahirete kıyaslayarak değerlendirirdi. O her zaman “Dünya bir misafirhane, asıl yurt ahrettir.” derdi. Kendisi de bu minval üzere yaşardı.

İhsan Efendi dünya için gam çekmeyen, dünya lezzetlerine küsmüş bir Allah dostudur. Sevenlerinin ifadesiyle; “Makam, mevki hırsı kesinlikle olmamıştır.”

16. Uzlet

Kendisi de halvet ve uzlet hayatı yaşamış olan İhsan Efendi, müridlerine de bir eğitim olarak bunu uygulatmıştır. O uzleti şöyle tanımlar: “Uzlet, halkın arasında süresiz uzaklaşıp yalnızlığı ve inzivayı tercihtir.” Ona göre uzletin zararı da vardır faydası da. Bu nedenle bir mürşid kontrolünde yapılmalıdır. Uzletin zararlarını dikkate alarak sürekli inziva yerine halvet, çile, erbain gibi süreli yalnızlığı tercih etmek gerekmektedir.

C. İKTİSADİ GÖRÜŞLERİ

İhsan Efendi, iktisadi konularda çevresindeki insanlara müteşebbis olmaları, şirketleşmeleri için tavsiyelerde bulunurdu. Müslümanların ekonomide dışa bağımlılıktan kurtulmaları için çalışırdı. İlk defa çok ortaklı şirketi kendisi kurmuştur. “Zerre Komandit Şirketi”. Şu anki Kombassan’ın, Yimpaş’ın bir nüvesini oluşturmuştur bu şirket. Kendi tarikatı bünyesinde tesettür kıyafetleri imalatı için fabrika kurulmasına öncülük etmiştir. Cumhuriyet döneminde Türkiye ekonomisini ele geçiren Yahudi ve Masonların Müslümanlar karşısında bu şekilde hâkimiyet kurmasından rahatsız olurdu. İhsan Efendi ekonomiyi Yahudi ve Masonların elinden alıp Müslümanların lehine çevirmek için alternatifler sunardı. Müslümanların kendi basını, kendi işletmesini oluşturup tamamen birbirlerinden alışveriş yapmaları sonucu siyonizmin büyük kayıplara uğrayacağını söylerdi. Sanayide millî hamle yapılması fikrini, ağır sanayi hamlesini teşvik etmiş ve desteklemiştir. Müs-

lûmanların ekonomik alanda güçlü olmadan, tam olarak bağımsız olamayacaklarını söylerdi. Oğlu Mehmet Tamgüney, babasının iktisattaki görüşlerinin doğruluğunu şu sözlerle açıklar: “Babam, Türkiye’de sanki yıllarca eğitilmiş bir sanayici gibi Türkiye’nin kurtuluşu hakkında reçeteler sunuyordu. Teknolojiye ve ağır sanayiye önem verirdi. Ben Almanya’ya iş için gittiğimde, sanki Almanya tıpkı onun sunduğu reçetelerin kopyasını kendi ülkelerinde uygulamıştı. Babam üniversiteye gitmemişti. Almanya’ya da gitmemişti. Ondaki bu bilgiler tamamen maneviyatın verdiği bilgilerdi.” (Cuma).

D. SİYASİ GÖRÜŞLERİ

1. Siyasilerle Münasebetleri

İhsan Efendi her alanda olduğu gibi siyasi alanda da çevresine telkinlerde bulunuyordu. 1969’dan vefatına kadar Türkiye’deki siyasi oluşumlarda etkisi olmuştur. Dönemin şartlarına uygun siyasilere tavsiyelerde bulunurdu. Gerek nokta ziyaretlerinde gerekse müntesiplerine İslam devleti idealini anlatıyor ve aşıliyordu. Siyasetin ancak din gölgesinde temel atacağını, ancak bu şekilde Hakk’ın üstün olacağını söylerdi.

Kendisi o dönemin siyasi parti liderlerinden olan Necmettin Erbakan’a “Kumandan” diye hitap ederdi. Necmettin Erbakan’ın çalışmalarını yakından izler, tavsiyelerde bulunurdu. Erbakan için “Bizim söylediklerimizi meydanlarda dile getiriyor.” diye iltifatta bulunmuştur. Parti mitinglerini izler ve müridlerinden desteklemelerini isterdi. Bir miting sonrası Erbakan için şunları söylemiştir. “Onun melekler tarafından korunduğunu gördüm. Melekler etrafını kuşatmıştı.” Bunun yanında pek çok siyasi İhsan

Efendi'yi ziyarette bulunmuş, görüşlerini paylaşmış, tavsiyelerini dinlemiştir.

2. Siyasi Gelişmelere Tavrı ve Tavsiyeleri

İhsan Efendi siyasetin din şemsiyesi altında yürütülmesi gerektiğini söylerdi.

Şevki Yılmaz, İhsan Efendi'nin o dönemde siyasi gelişmelere tavrı neydi sorusunu şu sözlerle açıklar: "Körfez Savaşı sırasındaki durumu devamlı ağlamaklıydı. Çekiç Güç'ün, Ortadoğu'da Haçlı ordularının bulunmasından muzdarip olurdu. Öyle zannediyorum ki bu dünyaya veda edişinin en büyük etkisi vücudunda bıraktığı o etkiydi. Beytullah'ta ziyaret ettiğimde de aynı. Arafat'ta son hazzında hastaydı. Orada yine Körfez Savaşı'nın durumunu soruyordu. Allah Resulü'nün mübarek cesedinin, Medine-i Münevvere'den alınıp kaçırılacağı endişesini bize izhar etmişti. Bu Yahudi'nin, bu Haçlıların boşuna gelmediğini, hedeflerinin Kâbe'yi yıkmak ve Medine-i Münevvere'de Resulü Ekrem'in cesedini oradan çıkarmak olduğunu söylediler. Bunu daha evvel söylemişti de ordular oraya gelince endişesi daha çok artmıştı. Vefatına sebep de bu endişe ve üzüntüsüydü. Böyle bir hastalığı yoktu. Sağlığı yerindeydi. Mekke üzerinde İsrail planlarının gerçekleşme endişesi onu yatağa düşürdü. Öyle tahmin ediyorum. Çünkü kendisi Mahmut Nurettin Zengi'nin hatırasını anlatmıştı. Hatta fotokopi yaptırıp müridanlarına dağıtmıştı. 1200 yıllarında Suriye Kralı Mahmut Nurettin Zengi rüyasında Resulü Ekrem Efendimiz'i ağlarken üzüntü hâlinde görüyor. "Evladım Nurettin gel, Medine-i Münevvere'de beni rahatsız eden şu eşkıyadan kurtar." diyor. Ve uykusundan uyanan Nurettin Zengi, rüyadır demiyor. Doğru Medine'ye gidiyor ve Allah Resulü'nü rahatsız eden üç kişiyi aramaya koyu-

luyor. Bütün halkı mescide topluyor. Fakat üç kişi mescitte yoktur. Valiye, “Buraya üç kişi gelmedi.” deyince şaşırıyor vali. Zengi, “oturuyorlar” cevabını alır. Onlar da gelecek deyince, bir de ne görsün, rüyasında gördüğü üç kişi onlar. Bunları sünnet kontrolü yaptırıyor. Üçü de Hristiyan, “Niçin buraya geldiniz?” diyor. Onlar da “Bizi Roma’daki papa gönderdi. Kudüs Müslümanların eline geçti. Bunun intikamını ağır olacaktır. Siz kendinizi Müslüman yerine sokup Medine’deki Allah’ın Resulü’nün cesedini çuvala koyup, Roma’ya getirecek ve bana parçalatacaksınız. Buna karşı günahlarınızı affedeceğim.” dedi. “Biz de inandık, altı aydır kazıyorduk, bu gece tünel bitti. Tam hedefe varırken, siz nereden duydunuz?” Suriye kralı üçünü de idam ettirdi. Ve Allah Resulü’nün kabrine sağdan ve soldan yedi metre kurşun döktürdü. Bir daha batılılar böyle bir şeye tevessül etmesin diye.”

İhsan Efendi siyaseti hak ve batıl olarak değerlendirirdi. Bir parti olarak değil. Ona göre Hizbullah ve Hizbüşşeytan vardı. “Bizim işimiz silah değildir. Bizim işimiz taş atana gül atmaktır.” derdi. RP’yi İslam’ın askerleri olarak görürdü. (Cuma). En çok vermek istediği mesaj ülkemizin tekrar uyanıp Kur’an hâkimiyetinde, aynı bayrak altında birleşmesiydi. İslam’a geçişi onun gayesi. İhsan Efendi, kim İslam’ın dostuysa onu desteklerdi.

İhsan Efendi, Müslümanların bir otorite boşluğu içinde olduğunu vurgular ve Türkiye’nin jeopolitik konumunu, İslam ülkeleri nezdindeki hassas durumuna, “uşak değil, lider Türkiye” düsturunu, Selahaddin Eyyubilerden, Şeyh Şamillerden, Ömer b. Abdülaziz’den misaller vererek cihad motiflerini kalplere nakşetmeye gayret ederdi.

Bugün muhtelif iklimlerde, değişik Nemrut’ların inisiyatifi altında yaşayan Müslümanların, istiklallerine kavu-

şacak çalışmalar içinde olmalarının insanlık adına umut verici ve sevindirici bir hadise olduğunu da her defasında dile getirirlerdi.

Ya o sabah namazından sonraki tesbihatın akabinde, iki saate yakın İslam'ın zaferi, Müslümanların vahdeti, ilahî nusret, kaybettiğimiz millî, manevi değerlere yeniden dönüş yapmak için yaptıkları dua...

Bu, duadan ziyade gözyaşlarıyla yapılan ilticaydı. İçli ve yanık feryatlar manzumesiydi demek daha yerinde olur zannedirim. (*Millî Gazete*, 25 Kasım 92).

3. Yahudiler ve Masonlar Hakkındaki Görüşleri

İhsan Efendi Türkiye'de gidişatın neden kötü olduğunu ince ince araştırır, Türkiye'yi yıkmak isteyenlerin kimler olduğunu ortaya koymaya çalışırdı. Özellikle Masonlar üzerinde hassasiyetle dururdu. Ekonomik alanda ve siyasi arenada Yahudi ve Masonların etkisinin çok olduğunu ve bunun yıkılması için de Türkiye'de Müslümanların ekonomik alanda ve siyasi alanda çok önemli girişimlerde bulunmaları gerektiğini söylerdi.

"Kendisini tanıyanlar o nispette Yahudi'ye (o nesil düşmanına) çok fazla düşman olduğunu bilirlerdi. Taşların konuşacağı günün yakın olduğunu söylerdi. (*Cuma*).

4. Vahdet Fikri

İhsan Efendi siyasi planda Müslümanların birlikte olmalarından yanaydı. Bunun için cemaatler arazındaki nizalardan dolayı, soğukluktan dolayı çok üzülmüştü. Oğlu Mehmet Tamgüney vahdet konusundaki görüşlerini şöyle özetler: "Onun dünya görüşü, Allah'ın ipine sınırsız sarılıp tefrikaya düşmeden vahdeti oluşturmaktı. Müslümanların daima birlik, beraberlik içinde olması hâlinde dünya

üzerinde kâfirlere geçit verilmeyeceğini söylerdi. Sürekli Afganistan'ı örnek gösterirdi. Afganistan, Rus işgalinden önce altmış fırkaya bölünmüştü. Ne zaman ki Sovyetler Birliği'nin işgaline uğradı; bu fırkalar birleşmeye başladı. Bu durumu Türkiye'ye vuruyordu. Herkes ben doğruyum diyor. Rus girdiği yerden çıkmaz diyorlardı o dönemlerde. Fakat babam tam tersine, Afganistan, Sovyetler Birliği'ne mezar olacak derdi. 13 sene önce müjdesini veriyordu. Afganistan o günkü zaferine eriştikten sonra, şimdi inşallah sıra Türkiye'de diyordu." (Cuma) "Allah'ın ipine sımsıkı sarılın, tefrikaya düşmeyin." ayetini çok sık okurdu. İhvanı, Fetih suresini okumaya sevk etmiş, yoğun bir tempoya sokmuştu.

İhsan Efendi, cemaatler birliği sağlamanın çabası, uğraşı içinde olmuştur. Bunun ise şu yolla olacağını söyler; "İslam'da milliyetçilik yoktur. İslam'da milliyetçilik olsaydı Kur'an-ı Kerim Arapça indiğine göre Arapları methetmesi gerekirdi. Oysa cahil Araplar yeryüzünde fesat çıkarırlar." diyor. İkincisi renkte ayırım yapmayın, siyah, beyaz, sarı diye. Üçüncüsü mezhep ayırımı yapmayın. Şafii, Maliki, Hanbeli vs. mezhepler amelidir. Herkes kendi amelinden sorumludur. Bunu bir dava hâline getirmeyin. Dördüncüsü tarikatlarda tefrikaya şiddetle karşıydı. Nakşiymiş, Kadiriymiş, benim şeyhim, senin şeyhin gibi ayrımlar ümmeti parçalayan unsurlardır. "Çizgisi Hakk'a dayanan, Hak nizamının devlet nizamı olmasını arzulayan her tarikat hak-tır. Cemaatler arası birliği sağlamanın temel şartı bu 4 unsura riayet etmektir." derdi.

İhsan Efendi cemiyeti analiz eder, asrın hastalığına ne güzel isabetli teşhis koyardı. Hizipçiliğin, "şucu, bucu" anlayışların Müslümanlar arasında meydana gelen suni bölünmelerin İslam'ın devlet seviyesine ulaşmasını geciktir-

diğini hep üzümlerek, teessürle dile getirirlerdi. İşte bu üzüntüyle bütün misallerini İslam âlemi üzerine teksif ederdi. (25 Kasım 1992).

E. ADAP

İhsan Efendi edep konusuna çok dikkat eder, edepsiz, tasavvufun olmayacağını söylerdi. Babasının da bir Osmanlı müderrisi olması sebebiyle soydan olsa gerek yeme içmede, oturup kalkmada her hareketi edebe uygundur.

Kendisi hayatı boyunca başka türlü oturmamış, hep dizüstü oturmuştur. Gece kalktığında sabaha kadar hiç ayak değiştirmeden dizüstü o şekilde otururdu.

“Edep bir tac imiş nur-i hüdadan

Giy o tacı emin ol her beladan

Edeb iledir kemal-ı âdem

Edeb iledir nizam-ı âlem.

Gittim irfan meclisinde ihsan eyledim talep,

İlim en geride imiş illa edeb illa edeb.

Bu sözleri İhsan Efendi kendine şiar edinmiştir.

Giyim konusunda ise şekle önem vermezdi. Öncelikle insanların kafalarının değişmesi gerektiğini söylerdi. Sakal, çarşaf gibi şekilciliğe karşıydı. Önce kalp ve kafa değişmeliydi. Kendisi elinden geldiğince sünnete uygun giyinir ve müridlerine bu şekilde olmalarını tavsiye ederdi.

F. ÖZEL AİLEVİ HAYATI

1. Evdeki Yaşantısı

İhsan Efendi evde tüm ilişkilerin İslam’a uygun olmasına, Resulullah’ın sünnetine uygun olmasına hassasiyet

gösterirdi. Her evin İslam'ın öğretildiği, yaşandığı daru'l-erkamlar olması gerektiğini söylerdi.

2. Hanımına Karşı Davranışı

İhsan Efendi çok mülayim, cemal meşrepli birisidir. Evde hanımını bir kez olsun kırmamıştır. Aile içi geçimsizlik İhsan Efendi'nin ailesi için olmayan bir hadisedir.

3. Çocuklara Karşı Davranışı

İhsan Efendi çocuklarına karşı da yumuşaktır. Bir o kadar da çocukların İslam şuuruyla yetişmesi için gayretkârdır. Bunun için evin önemini vurgulayan biridir. Çocuklara İslam ve tarih şuuru verilmesi gerektiğini söylerdi.

Çocuğundan yakınan ziyaretçisine, “Biz Osmanlı'yı sevmedik, ondan örnek almadık, çocuğumuza aşılımadık, esas suç bizim. Ektiğini biçeceksin.” diyerek evlerde çocukların şuurlu yetiştirilmesi gerektiği mesajını verirdi.

Kendisi ise Osmanlı hayranıydı ve bu şuuru çocuklarına vermeye çalışmıştı.

O, Osmanlı padişahlarının aynı zamanda veli olduğunu, hadimü'l-müslimin olarak hizmet ettiklerini belirtir. Bir aşiretin çok kısa zamanda cihan devleti hâline geldiğini, olağanüstü terhib olarak 600 sene tarihe hükmettiğini, küffarı potasında erittiğini, bu akıllara durgunluk veren teşekkülü hangi yiğitlerin gerçekleştirdiğini, şimdi ise o serdarın, o atın üzengisini öptüren dedenin torunlarının ne hâle geldiğini fakr u zaruret içinde nasıl bitap düştüğünü gözyaşları ile anlatır ve çocukların bu şuur içinde yetişmelerini isterdi.

Müridlerinden birinin Osmanlı sultanları ile ilgili bir sorusuna şöyle cevap vermiştir: “Osmanlı sultanları genelinde iyi bir devlet adamı olmanın yanı sıra gönül dünyası

zengin derya-dil insanlardı. Amaçları kuru bir cihangirlik kavgası değildi. Dışa yansıyan atak ve savaşçı kişiliklerinin derinliğinde içli bir ruh dünyaları vardı. Bu özellikleri onların tasavvuf, edebiyat ve şiirle de ilgilenmelerinde etkili olmuştu. Devlete adını veren Osman Gazi'den itibaren son padişaha kadar genelinde bu özellikleri görmek mümkündür. Osman Gazi'nin bir Ahi şeyhi olan Şeyh Edebâlî'nin kızı ile evlenmiş olması belki bu yakınlığın en bariz ve ilk örneğidir. Osmanlı, altı yüz yıl yaşayacak olan muhteşem imparatorluğun temellerini ordu, medrese ve tekke üzerine bina etmiştir." <http://www.yenidendogus.net/>.

Hakkında Yazılan Şiirlerden Birkaçı Sultan Baba

Zeytinburnu'nda küçük bir dükkân,
İçinde nur yüzlü bir sultan vardı.
Müşteriye şefkat ile bakardı;
Millî Gazete ile sabun satardı.
Yüzünü görene bir hâl olurdu,
Kapısına gelen şifa bulurdu.
Ona dert olurdu ümmetin derdi.
Ve "Edep ilimden üstündür." derdi.
İnsanları kumaş gibi dokurdu,
Dudakları her an Kur'an okurdu.
Düşmezdi dilinden hiç Allah virdi,
Uyurken, yürürken işi zikirdi.
Eli gibi gönlü bol bir insandı,
Bu güzel Sultan'ın ismi İhsan'dı.
Bir Cumartesi vuslata erdi,
Emanetleri ehline verdi.
Bütün ilimleri serdi önüne;
Herkesi çağırdı Güney Köyü'ne.

Âlemi bir anda matem bürüdü,
Ve Sultan Babamız Hakk'a yürüdü.
Gönül dünyamızdan bir yıldız kaydı,
Yıldızdan ziyade bir harikaydı.

Selami Çalışkan

*Bir tatlı eda, bir tatlı seda bıraktın arkadan,
Kavuşmak olmaz, ayrılık olmadan,
Babam kabri şeriflerin dolsun nurdan.
Arhavi'den yola çıktı, seyyit yolu güzel huylu,
İmanla dolu öksüz, yetim bir can,
Onun da kulağına okundu ezan,
Onu da bekliyordu musalla taşında imam.
Yürü dediler ey, ey Güneyli İhsan,
İstikamet Bilecik, istikrarlı inançlı gencecik,
Enkazdan farksız, hiçliğe terk edilmiş bu nesli kurtaracak,
O Mehmetçik.
Bir yandan tavsiye, tebliğ, doğruyu bulalım, adil olalım diye
Öbür yandan çıkmasın güzergâhtan,
Takdir Cenab-ı Hak'tan
Ömrü pakın 4/3'ü geçti Zeytinburnu'nda,
Can bülbülü sustu sonbaharın son ayında,
Nurlarda yat sultanım.
Sahibiyim davanın.*

Fatma TAMGÜNEY

*Bu ne fevkalade ne güzel hâlmış
Aşkın yaşları kitabın sayfalarını delmiş
Her seher vakti mukabele okur.
Okur da muhabbet kemerini dokurdu.*

Fatma TAMGÜNEY

SONUÇ

Tasavvuf, insanları sulh, sükûn ve huzura çağırmuş, insanların kanayan yaralarına, bunalan yorgun gönüllerine şifa olmuştur.

Ölümü bir vuslat olarak algılayan ve hâlâ ruhi tesirleri azami derecede yüksek olduğuna inandığım Allah dostlarından biri olan İhsan Efendi'nin hayatını, kişiliği ve tasavvuf anlayışını kusurlarıyla birlikte hitama erdirmiş bulunuyorum. Allah'a sonsuz hamd ü senalar olsun.

Takdir olunur ki toplumumuzda zehirli ağızların, bilinçsiz kalemlerin olumsuz telkinlerine karşı, bakışlarıyla toplumu diriltten Allah dostlarının hayatlarının kaleme alınmasının önemi büyüktür.

İhsan Efendi gönüllere taht kurmuş bir insan-ı kâmilidir. İhsan Efendi'nin hayatı ortaya koymuştur ki hayatını Resulullah (sas.) Efendimiz'in hayatına her şeyiyle uydurmaya çalışan bir kişi olan İhsan Efendi yaşadığı dönemde çevre-

sinde çok büyük bir tesir halkası oluşturmuştur. Bu tesir vefatından sonra da devam etmiştir. Bir merkez şahsiyetin bu şekilde kitleleri etkilemesi sosyolojik olarak üzerinde çalışılması gereken bir konudur.

İhsan Efendi hayatı boyunca ümmetin derdiyle dertlenmiş bir şahsiyettir. 24 saatini insanlığa hizmet yolunda vakfetmiş önemli bir insandır.

Sizden İhsan Efendi'nin ruhunu bir Fatihâ ikramı ile taltif etmenizi rica ederim.

Son söz, Âlemlerin Rabbi Olan Allah'a Hamd ü Senalar Olsun.

KAYNAKÇA

Burkay, Hasan, *Menâkıb-ı Şerefiye*.

Cebecioğlu, Ethem; Baz, İbrahim, *Hasan Burkay'ın Hayatı ve Görüşleri*.

Cuma Dergisi, Sayı: 122, Kasım 1992.

23 Kasım 1992 tarihli *Millî Gazete*.

24 Kasım 1993 tarihli *Millî Gazete*.

24 Kasım 1995 tarihli *Millî Gazete*.

<http://www.yenidendogus.net/forum/bueyuek-thahsiyetler/2960-vefatynyn-14-yylynda-sultan-baba.html>
(03.11.2013).

